

BRĪVĀ LATVIJA

ISSN 0934-6759

APVIENOTĀ **LONDONAS AVIZE** UN **LATVIJA**

2019. gada 8. – 14. oktobris

Nr. 38 (1600)

Lasiet tīmeklī
www.brivalatvija.lv

PBLA valde tiekas gadskārtējā sēdē

PBLA valde Rīgas pils Ģerboņu zālē 2019. gada 1. oktobrī, tiekoties ar Valsts prezidentu Egilu Levitu. Foto no kreisās: Eiropas Latviešu apvienības (ELA) Izglītības nozares vadītājs Māris Pūlis, ELA pārstāve Justīne Krēšlīņa, Amerikas Latviešu apvienības (ALA) pārstāvis Dzintars Dzilna, Latviešu apvienības Austrālijā un Jaunzēlandē (LAAJ) pārstāvis Jānis Čecīšs, PBLA kasieris Jānis Grāmatiņš, ALA Informācijas nozares vadītāja Tatjana Žagare-Vītiņa, Latviešu Nacionālās apvienības Kanadā (LNAK) prezidents Andris Keķteris, PBLA priekšsēde Kristīne Saulīte, ALA pārstāvis Mārtiņš Andersons, Valsts prezidents Egils Levits, PBLA izpilddirektors Raitis Eglītis, PBLA vicepriekšsēdis un ALA priekšsēdis Pēteris Blumbergs, PBLA Kultūras fonda priekšsēdis Juris Ķeniņš (aizmugurē), Krievijas Latviešu kongresa priekšsēde Lauma Vlasova (priekšplānā), ALA "Sadarbība ar Latviju" nozares vadītāja Kaija Petrovska, LAAJ priekšsēdis Jānis Grauds, LNAK Izglītības nozares vadītāja Elita Pētersone (priekšplānā), ALA Kultūras nozares vadītāja Līga Ejups (aizmugurē), ELA pārstāve Lelde Vikmane, PBLA pārstāvniecības vadītājs Jānis Andersons, ALA izpilddirektore Marisa Gudrā

Diriģentam Kasparam Putniņam – Igaunijas valsts apbalvojums

3. lpp.

Par nacionālo kultūru domājot

6. lpp.

Īrijas tautiešu kori Japānā

Īrijas latviešu kori "eLve" un "LABKĪ" mākslinieciskās vadītājas Ingunas Grietiņas-Dārziņas vadībā septembra vidū apmeklēja Japānu, lai sadziedātos ar tālās zemes koriem un iepazītos ar Tokijas apkārtnes ievērojamākajām vietām. Desmit dienu laikā brauciena dalībnieki sadziedājās ar latviski dziedājošu japāņu kori "Gaisma" un apguva japāņu balādi kopā ar Tokijas piepilsētas prefektūras vidusskolēniem. Koris viesojās arī Latvijas vēstniecībā Japānā, lai gūtu ieskatu par vietējo latviešu dzīvi un sabiedriskajām aktivitātēm, kā arī par vēstniecības diplomātisko darbu.

PBLA turpina gaitu

7. lpp.

Astrīda Jansone un viņas grāmatas varoņi

8. lpp.

Lāsma Gaitniece Novosibirskā

9. lpp.

Liktendārzā būs Saieta nams

10. lpp.

9 770934 167501 8 38

LATVISKO NORIŠU KALENDĀRS

8. OKTOBRIS

Latvijas filmu cikls Berlīnē

Latvijas vēstniecība Berlīnē, sadarbībā ar Berlīnes kinoteātri Kino Krokodil (Greifenhagener Str. 32, 10437 Berlin), aicina apmeklēt Latvijas filmu ciklu "Vai viegli būt jaunam? Latvijas jaunatne un Trešā Atmoda".

Šo filmu ciklu atklāsim š. g. 8. oktobrī ar leģendāro Jura Podieka filmu "Vai viegli būt jaunam?" Bet jau 20. septembrī aicinām uz vācu režisora Rainer Komers dokumentālo filmu "Let-tischer Sommer".

Infomācija par Latvijas filmu ciklu kinotētri Kino Krokodil vēl sekos atsevišķi. Papildu infomācija pieejama arī kinoteātra mājaslapā.

Kino Krokodil

08.10. – 26.10.2019 sadarbībā ar Latvijas Republikas vēstniecību Vācijā

Otrdiena, 08.10. Eröffnung - *Ist es leicht, jung zu sein?*

VAI VIEGLI BŪT JAUNAM – *IS IT EASY TO BE YOUNG* (1986) Juris Podnieks

Sestdiena, 12.10. – Lailas Pakalniņas isfilmās

VEĻA – *THE LINEN / DIE WÄSCHE* (1991)

PRĀMIS – *THE FERRY / DIE FÄHRE* (1994)

PASTS – *THE MAIL / DIE POST* (1995)

BUSS – *THE BUS / DER BUS* (2004)

Otrdiena, 15.10. Ivars Seleckis ŠĶĒRSIELA – *CROSSROAD STREET* (1988)

Sestdiena, 26.10. – *Wilde Technojahre* Rīgā

DEJU LAIKMETS – *ERA OF DANCE* (2017) Viktors Buda

9. OKTOBRIS

Latviešu rakstnieku diskusiju cikls TAMPERĒ

Ielūdzam Jūs uz latviešu rakstnieku diskusiju ciklu Tamperē!

Māra Zālite, Atis Klimovičs un Inese Zandere runās par aizgājušā gadsimta cilvēku likteņiem un vēstures grūtajiem jautājumiem savos darbos. Pasākums notiks somu un latviešu valodā.

9. oktobrī plkst. 17 Tamperē, LAIKKU (Keskustori 4) kultūras centrā, rakstnieki Māra Zālite, Inese Zandere un Atis Klimovičs piedalīsies diskusijā par Latvijas vēstures grūtajiem jautājumiem literatūrā. Diskusiju vadīs Jenni Kallionsivu. Sarunas tulkos Gunta Pāvola, ievadvārdus teiks Latvijas vēstniece Somijā Kristīne Našeniece.

"CARNIVAL YOUTH" KONCERTTŪRE

Biļetes: carnivalyouth.lv/tour

10. oktobris – *Substanz*, Munich, Germany

11. oktobris – *Gaskessel*, Bern, Switzerland

12. oktobris – *Bogen F*, Zurich, Switzerland

14. oktobris – *Molotow*, Hamburg, Germany

15. oktobris – *Kantine Am Berghain*, Berlin, Germany

16. oktobris – *Ostpol*, Dresden, Germany

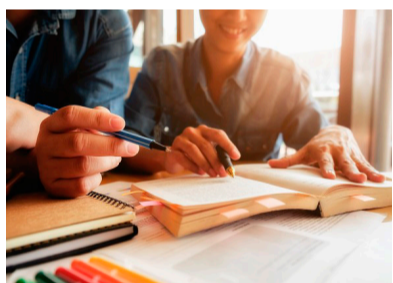
18. oktobris – *Goldmucke*, Düsseldorf, Germany

19. oktobris – *The great Räng Teng Teng*, Freiburg, Germany

20. oktobris – *White Noise*, Stuttgart, Germany

10. OKTOBRIS

Latviešu rakstnieku diskusiju cikls HELSINKOS

Ielūdzam Jūs uz latviešu rakstnieku diskusiju ciklu Helsinkos!

Māra Zālite, Atis Klimovičs un Inese Zandere runās par aizgājušā gadsimta cilvēku likteņiem un vēstures grūtajiem jautājumiem savos darbos. Pasākums notiks somu un latviešu valodā.

10. oktobrī plkst. 17 Tēles bibliotēkā Helsinkos (*Topeliuksenkatu* 6) Atis Klimovičs, Inese Zandere un tulkotāja Annika Suna diskutēs par Klimoviča grāmatu "Personiskā Latvija". Diskusiju vadīs Jenni Kallionsivu. Sarunas tulkos Gunta Pāvola, ievadvārdus teiks Latvijas vēstniece Somijā Kristīne Našeniece.

18. OKTOBRIS

Magnetic Latvia Kino konference

Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra (LIAA) aicina kino producentus un filmu nozares profesionāļus piedalīties *Magnetic Latvia* Kino konferencē, kas notiks 2019. gada 18. – 19. oktobrī Rīgā.

Kino tirgus attīstībai Ziemeļeiropā paredzētās *Magnetic Latvia* Kino konferences pirmajā dienā runātāji pievērsīsies izaicinājumiem un faktoriem, ar ko mazām valstīm jārēķinās starptautiskajā mārketiņgā, apgūstot pasaules tirgus un izceļot vietējo ražojumu vērtību globālajā arenā.

Otrajā dienā aicinām viesus gūt pieredzi un neaizmirstamus

iespaidus filmēšanas vietu lokāciju apskates tūrē.

Kino konferences mērķis ir sekmēt biznesa attiecību veidošanu un pieredzes apmaiņu starp Latvijas kino profesionāļiem un ārvalstu producentiem, diskutēt par nozares aktuālitātēm un jaunākajām tendencēm, prezentēt Latvijas filmu studijas un producentu apvienības ārvalstu sadarbības partneriem, kā arī aizraujošā filmēšanas vietu lokāciju tūrē atklāt Latviju kā potenciālu sadarbības partneri jaunu kopprojektu īstenošanai.

Vairāk info un pieteikšanās dalībai rigafilmforum.lv.

21. OKTOBRIS

Latvijas kopstends izstādē "WETEX 2019" Apvienotajos Arābu Emirātos (Dubajā)

Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra (LIAA) aicina Latvijas uzņēmumus pieteikties dalībai kopstendā starptautiskajā izstādē *Water, Energy, Technology, and Environment Exhibition - WETEX 2019*, kas norisināsies 2019. gada 21. – 23. oktobrī Apvienotajos Arābu Emirātos, Dubajā!

Water, Energy, Technology, and Environment Exhibition ir lielākā ūdens, atjaunojamās enerģijas un vides tehnoloģiju izstāde Tuvo Austrumu reģionā, kas 2018. gadā pulcēja vairāk nekā 2000 dalībnieku no 53 valstīm un vairāk nekā 40 000 apmeklētāju. Kopā ar izstādi notiek Pasaules Zaļās ekonomikas samits (*World Green Economy Summit*) un *Dubai Solar Show*. Tajos tiks prezentēti jaunākie atklājumi un tehnoloģijas saules un ilgtspējīgas enerģijas jomā, piedāvājot unikālu platformu partnerības veidošanai starp publisko un privāto sektoru, lai izstrādātu novatoriskus risinājumus. Izstādes rīkotājs ir Dubajas elektroenerģijas un ūdens pārvalde (turpmāk tekstā – DEWA). Dubajas valdnieka un Apvienoto Arābu Emirātu viceprezidenta/ministru prezidenta Šeiha Mohameda bin Rašīda Al Maktuma vizija, veidojot Dubajas Tīrās enerģijas stratēģiju 2050, ir panākt, ka Dubaja kļūst par tīro enerģiju un zaļās ekonomikas globālo centru. Stratēģiju veido pieci pilāri: infrastruktūra, likumdošana, fondi, būvniecības kapacitāte un prasmes, un videi draudzīgu enerģiju kombinācija. Stratēģijas īstenošanas ietvaros tiks būvēts pasaulē lielākais solārās enerģijas parks ar kapacitāti saražot 5000MW līdz 2030. gadam un kopējām investīcijām 12 miljardi EUR. Stratēģijas ietvaros plānots izveidot aridzan plašu Izpētes un attīstības centru, kas strādātu tādās jomās kā tīro enerģiju tehnoloģijas, droni, 3D printēšanas tehnoloģijas, uz solārās enerģijas balstīti atsāļošanas testa centri. Plānots, ka 122 miljoni EUR tiks

16.11. 2019.

VALSTS SVĒTKU PRIEKŠVAKARĀ GALVEJĀ

LATVIEŠU STIPRO ĢIMENU GODINĀŠANA ĪRIJĀ

Svinēsim valsts svētkus UN SUMINĀSIM PĀRUS kas šogad svin 10,15,20,25,30,35 ... kāzu jubilejas

Pieteikumus aicinām sūtīt uz e-pastu dina.bergholca@inbox.lv līdz 31.08.2019.

Vairāk infomācijas:
 Dina 0892353932
 Linda 0879091689

investēti tikai izpētē saistībā ar viedo tīklu tehnoloģiju un saules enerģijas tehnoloģiju integrēšanu.

Pedalīties izstādē tiek aicināti Latvijas uzņēmumi, kas specializējas zaļo tehnoloģiju, attīrīšanas tehnoloģiju, atkritumu pārstrādes, atjaunojamās enerģijas, viedo tehnoloģiju, elektroenerģijas taupīšanas jomā u.tml.

Izstādē LIAA organizētajā kopstendā 9-18 m² platībā, vieta tiek piedāvāta ne vairāk kā 6 dalībniekiem.

Vairāk informācijai par pašu pasākumu, iespējām un saturu, lūdz, rakstiet: inga.ulmane@liaa.gov.lv

23. OKTOBRIS

Jūrnieceības tirdzniecības misija "MEER KONTAKTE 2019" Vācijā (Kīlē)

Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra (LIAA) Eiropas Biznesa atbalsta tīkla ietvaros (EEN) aicina jūrnieceības un kuģu būves klasterus, asociācijas, uzņēmumus, kā arī pētnieceības iestādes piedalīties tirdzniecības misijā izstādes "MEER KONTAKTE 2019" laikā Vācijā, kas norisināsies 2019. gada 23. – 25. oktobrī Kīlē!

Tirdzniecības misijas ietvaros tiks organizētas tikšanās ar Ziemeļvācijas jūrnieceības klasteri un saistītas nozares pārstāvjiem.

MEER KONTAKTE ir Ziemeļvācijas jūrnieceības klastera organizēta izstāde, kurā divu dienu laikā norisināsies izstāde, lekcij-

jas, prezentācijas, dažādas tūres un diskusijas. Izstādes otrā diena ir paredzēta tiklošanās aktivitātēm – iepriekš norunātām tikšanās, lai veicinātu starptautisko sadarbību.

Vairāk info: rita.elste@liaa.gov.lv

23. OKTOBRIS

Modes dizaineru un interjera priekšmetu ražotāju tirdzniecības misija Nīderlandē (Amsterdāmā un Eindhovenā)

Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra (LIAA) aicina Latvijas modes dizainerus un interjera priekšmetu ražotājus piedalīties tirdzniecības misijā Nīderlandē, kas norisināsies no 2019. gada 23. līdz 26. oktobrim Amsterdāmā un Eindhovenā.

Tirdzniecības misijas mērķis ir veicināt Latvijas dizaina atpazīstamību Nīderlandē un sniegt iespēju veidot kontaktus ar potenciālajiem sadarbības partneriem, kā arī gūt iedvesmu un izpratni par dizaina tendencēm, apmeklējot Dutch Design Week, gada lielāko dizaina notikumu Nīderlandē.

24. OKTOBRIS

Latvju danči

No 2019. gada septembra sākšim nu jau trešo Latvju danču sezonu Hamburgā. Arī šajā gadā mūsu danču vakaru galvenās iezīmes: kopīgs prieks, kopīga jaunu danču apgušana, kopīga dancošana un vienkārši kopā pabūšana. Mūsu danču vakari arī šogad notiks reizi mēnesī ceturtdienās.

Gimnazijas "Sankt-Ansgar-Schule" ēkā ar nosaukumu "Friedrich-Spee-Haus", *Bürgerweide 33, 20535 Hamburg*, ieeja no *Alfredstraße (U-Bahn U1 un U3 Lübecker Straße 450 m)*.

Ieeja par brīvu. Pricēsimies par ziedojumiem.

Kalendārs tapis sadarbībā ar latviešiem.com

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

***

Valsts prezidenta ierosinājumi

1. oktobrī Valsts prezidents Egils Levits Saeimas Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisijai ir nosūtījis ierosinājumus likumprojekta "Grozījumi likumā "Par svētku, atceres un atzīmējamām dienām" pilnveidei un rosinājis noteikt 17. martu kā Nacionālās pretošanās kustības piemiņas dienu un 15. oktobrī kā Valsts valodas dienu. Valsts prezidents ir uzsveicis, ka Latvijas valstiskuma otrā gadsimta sākumā ir nepieciešams atgriezt sabiedrības sociālajā atmiņā zināšanas par Latvijas patriotu pretošanos okupācijas režīmiem un godināt mūsu varoņus, kuri uzturēja Latvijas tautas prasību pēc savas valsts un neatkarības dzīvi visos okupācijas gados. Valsts prezidents uzskata, ka Nacionālās pretošanās kustības piemiņas diena būs būtisks atgādinājums, ka neatkarīga un demokrātiska Latvija ir jāsargā arī šodien.

1998. gada 15. oktobrī konstitucionālais likumdevējs pabeidza vēl Satversmes izstrādāšanas laikā aizsāktās diskusijas un Satversmes 4. pantā nostiprināja latviešu valodu kā valsts valodu Latvijas Republikā. Ar Satversmes 4. panta grozījumu latviešu valoda kā vienīgā valsts valoda tika nostiprināta kā viena no Latvijas valstiskuma svarīgākajām konstitucionālajām vērtībām. Atzīmējot Valsts valodas dienu 15. oktobrī, būtu iespējams uzsvērt latviešu valodas kā vienīgās valsts valodas konstitucionālo nozīmi saliedētas Latvijas sabiedrības veidošanā un Latvijas valstiskuma pastāvēšanā. Tas sekmešu labāku Latvijas valstiskuma pamatu izpratni un dotu iespēju veidot Latvijas sabiedrību vienojošu konstitucionālo identitāti Latvijas kultūrtelpā.

***

Valsts prezidents: Latvija ir izcilību lielvalsts

Valsts prezidents Egils Levits Rīgas pili Skolotāju dienas ietvaros sveica starptautisko mācību priekšmetu olimpiādu dalībniekus un viņu skolotājus par izciliem sasniegumiem pasaules mērogā.

No šī gada maija līdz augustam Latvijas skolēni piedalījušies astoņās starptautiskās mācību priekšmetu olimpiādās, pasaules mērogā spēkojoties ar citiem vienaudžiem filozofijā, fizikā, matemātikā, bioloģijā, ķīmijā, ekonomikā, ģeografijā, informātikā. Pateicoties skolēniem un viņu skolotājiem, Valsts prezidents augsti novērtēja to, ka, lai arī Latvijā dzīvo tikai 0,003% no visiem pasaules iedzīvotājiem, mūsu jauniešiem ir izcili un daudzskaitlīgi sasniegumi starptautiskajās olimpiādās. Savā uzrunā Valsts prezidents sacīja: "Mūsu skolēni ir pasaules mērogā pierādījuši, ka viņi ir ļoti labi, konkurētspējīgi ne tikai Baltijas un Eiropas mērogā, kā tos mērogus

mēs parasti liekam, bet visas pasaules mērogā. Tas ir izcili! Kuŗš no jums ir piedalījies matemātikas un ģeografijas olimpiādās – cik procentu no pasaules iedzīvotājiem dzīvo Latvijā? 0,003% no pasaules iedzīvotājiem. Bet mums ir vesels birums ar iegūtajām medaļām, un tas, protams, ir daudzkārt vairāk nekā statistiskā varbūtība medaļu raķai Latvijā varētu būt. Tāpēc tas ir īpašs panākums gan skolēniem, kuri ir piedalījušies olimpiādās, gan skolotājiem, kuri ir viņus sagatavojuši. Tas ir panākums arī Latvijas izglītības sistēmai, ko mēs parasti ļoti kritizējam. Bet, ja Latvijas izglītības sistēma ir spējīga sagatavot skolēnus, kuri spēj šajās starptautiskajās olimpiādās piedalīties un gūt ļoti labus panākumus, tas kaut ko izsaka arī par mūsu izglītības sistēmu. Es apsveicu kopā ar skolotājiem un skolēniem arī visu mūsu izglītības sistēmu. Te jāsaprot, ka mēs, protams, nedrīkstam apstāties un teikt, ka esam sasnieguši labu līmeni un vairāk reformas nav vajadzīgas, bet katrā ziņā mums ir jānovērtē, ko mēs pasaulē patiešām esam sasnieguši."

***

Tiekas Latvijas un Lietuvas prezidenti

Lietuvas un Latvijas prezidenti pēc tikšanās Viļņā paziņojuši, ka vēlas paātrināt sarunas par abu valstu jūras robežligumu, lai to varētu apstiprināt nākamā četrus gadus laikā. Lietuvas prezidents Gitanas Nausēda kopīgā preses konferencē ar Latvijas prezidentu Egilu Levitu sacīja, ka abas valstis ir vienojušās, ka līgums ar jūras dziļumu resursu izmantojumu ir jāapstiprina kopā ar robežligumu. "Ir iekustināts jūras robežas ratifikācijas jautājums, kas ilgstoši nav atrisināts," teica Nausēda. "Mums ar prezidentu ir ambiciozs plāns atrisināt šo jautājumu līdz sava amata termiņa beigām," viņš piebilda.

Gan Nausēda, gan Levits prezidenta amatā stājās jūlijā. Latvijas prezidenta amata termiņš ir četri gadi, bet Lietuvas – pieci gadi. Līdz šim diskusijas bija koncentrējušās ap jautājumu par iespējamām naftas atradnēm, kas varētu būt uz abu valstu robežas Baltijas jūrā.

***

Apstiprināts Ordeņu kapitula sastāvs

Valsts prezidents Egils Levits atbilstoši Valsts apbalvojumu likuma 42. pantam apstiprina Ordeņu kapitula sastāvu, par tā kancleri ieceļot Triju Zvaigžņu ordeņa komandieri Sarmīti Ēlerti. Ordeņu kapitula locekļi būs: Triju Zvaigžņu ordeņa virsnieks Andris Kronbergs, Triju Zvaigžņu ordeņa kavalieri Gunda Vaivode, Viestura ordeņa lielkrusta komandieris Raimonds Graube, Triju Zvaigžņu ordeņa komandieris un Viestura ordeņa lielkrusta komandieris Tālavas Jundzis, Atzinības krusta lielvirsniece Elita Kuzma un Atzinības krusta virsniece Dina Gailite. Ordeņu kapitula kancleru un locekļus Valsts prezidents ieceļ uz savu pilnvaru laiku. Ordeņu kapitula sastāvā ir Ordeņu kapitula kanclers, kas apbalvots ar vismaz vienu no augstākajiem valsts ap-

balvojumiem, un seši Ordeņu kapitula locekļi – divi no apbalvojamiem ar Triju Zvaigžņu ordeni, divi no apbalvojamiem ar Viestura ordeni un divi no apbalvojamiem ar Atzinības krustu. Par Ordeņu kapitula kancleru un tā locekļiem var būt tikai Latvijas Republikas pilsoņi. Ordeņu kapituls kā kolleģiāla institūcija valsts apbalvojumu lietu pārziņāšanai Latvijas Republikā tika izveidots 1938. gadā.

***

Rīgas un visas Latvijas Mēropolitam Aleksandram – 80

4. oktobrī Valsts prezidents Egils Levits Rīgas pili tikās ar Rīgas un visas Latvijas Mēropolitu Aleksandru un pasniedza Valsts prezidenta Cildinājuma rakstu, godinot viņu 80 gadu jubilejā.

Apsveikuma runā Egils Levits sacīja: "Latvijas pareizticīgo baznīcai un visai Latvijas sabiedrībai īpaši būtiska ir Jūsu personiskā iesaiste Latvijas pareizticīgo baznīcas vēsturiskā tiesiskā statusa atjaunošanā. Latvijas valstij kopš tās proklamēšanas ir bijis svarīgi, ka neatkarīgā Latvijā darbojas patstāvīga un neatkarīga Latvijas pareizticīgo baznīca. Latvijas pareizticīgajiem neatkarīgā un suverēnā Latvijas valstī ir sava pareizticīgā baznīca, kas darbojas saskaņā ar Latvijas likumiem."

***

Saņem Igaunijas valsts apbalvojumu

Igaunijas Filharmonijas kamerkorā galvenais diriģents un mākslinieciskais vadītājs Kaspars Putniņš saņēmis Igaunijas valsts apbalvojumu – Māras Zemes krusta IV šķiras ordeni – par nopelniem Igaunijas valsts un tautas labā un saistībā ar Latvijas Valsts prezidenta Raimonda Vējoņa vizīti Igaunijā. Apbalvojumu viņam pasniegusi Igaunijas prezidente Kersti Kaljulaida.

Diriģents Kaspars Putniņš

Savukārt Latvijas prezidents pasniedza valsts apbalvojumus igauņu komponistam Arvo Pertam un diriģentam Tenu Kaljustem – viņiem piešķirta Atzinības krusta II un III šķira. Apbalvojumi viņiem tika pasniegti Arvo Perta centrā Laulsmā, kur Igaunijas prezidentē un viņas dzīvesbiedrs Georgijs Renē Maksimovskis rikoja valsts vakariņas par godu Latvijas Valsts prezidentam un viņa kundzei Ivetai Vējonei.

(Turpinājums 4. lpp.)

SPILGTS CITĀTS

Dzejniece Liāna Langa: "Circeniši aizkrāsnē... Zudusi izpratne par latviešu valodas nozīmi un lomu"

Dzejas dienu laikā braucot uz Rīgu vilcienā, satieku ar mākslām saistītas Latvijas augstskolas pasniedzēju. Viņš man stāsta, ka studenti pantiņus un tekstus rakstot gan, bet – angļu valodā. Kad izbrīnīts vaicājis, kāpēc latvieši Latvijā raksta angļiski, saņēmis atbildi, ka "tā esot vienkāršāk" (...)

Kāda vidusskolniece man stāstīja, ka seriālus skatās un grāmatas lasa tikai angļiski, savukārt vietējiem autoriem laika nepietiekot. Kad vaicāju, kādēļ,

atbildēja, ka tā viņai vajagot un tā darot visi vienaudži, un vispār – lasīt latviski neesot modē. (...)

Lielā mērā ir zudusi izpratne par latviešu valodas nozīmi un lomu – ka tā izteic un veido latvisko identitāti, bez tās nav iedomājams mūsu kultūras mantojums. Vispār jau bieži tiek uzsvērts mūsu valsts valodas komerciālais bezvērtīgums.

Kādu likteni pieņemjam savai dzimtajai valodai – vai nākotnē tā būs vietējo aborigēnu saziņas valoda Brīvdabas muzejā un pakalpos vēsturiskās atmiņas atsvaidzināšanai reizi piecos gados Dziesmu svētkos? (...)

Arī valsts signalizē, ka pašas valoda tai nav aktuāla. 2021. gada tautas skaitīšanā, ko Centrālā statistikas pārvalde veiks elektroniski, valodas lietojumu datus ievākt nav paredzēts, tā ietaupot budžeta līdzekļus. (Vairāk lasiet arī mūsu laikraksta nr. 34 – intervijā ar demografu I. Mežu. – Red.) (...)

Vai, ņemot vērā piecdesmit gadu pārkrievošanu okupācijas laikā, no vienas puses, un globālisma radītos lingvistiskos izaicinājumus, no otras puses, ir tik neiespējami saprast to, ka Latvijā ir īpaša situācija? (...)

Biedējoši redzēt, ka latviešu valodas stāvoklis neinteresē ne valsts institūcijas, ne pilsoņu vairākumu. Neatkarīgā Latvijā istenotās kultūrpolitikas dēļ literāru un intelektuālu izdevumu skaits ir patiesi nožēlojams, tāpat netiek pienācīgi novērtēti autoru, redaktoru darbs.

Uzturēt latviešu valodas kvalitāti – valsts acis tas ir kaut kāds circenišu hobijs un īpatna ņemšanās. Pašlaik dzīve Latvijā norit un, visdrīzāk, arī nākotnē noritēs vairākās valodās, tādēļ nepieciešami pasākumi latviešu valodas stiprināšanai.

Var jau būt, ka Krišjāņa Valdemāra plāksnīte "Latvietis" pie savas istabas durvīm vai Raiņa lēmums rakstīt latviski, ne vairs vāciski daudziem šodien šķiet nebūtiskas mūsu vēstures epizodes. (No portāla *la.lv* 2019. gada 25. septembrī)

Žurnālists Egils Licītis: "Kaujinieciskais zviedru meitietis Grēta nav Grētiņa pie ratiņa"

(..) Pasaulē spilgtākā uzlēcošā zvaigzne notiekošajā [klimata pārmaiņu apspriešanas] procesā ir kaujinieciskais zviedru meitietis, sešpadsmitgadīgā vides aizsardzības aktiviste Grēta Tūnberga, kurai kā neformālai liderei ir miljoniem sekotāju, kuri ar mazo zviedrieti priekšplānā vēlas nosargāt planētu, mūsu kopīgās mājas.

Tas nozīmē, ka cilvēku masas ir ar mieru vest zaļu dzīvesveidu – dzert ūdeni no krāna, *zortēt* atkritumus, dzīvot bez auto, nelietot polietilēna maisiņus un vienreiz lietojamus traukus, nesamīt bizbimāri – un pa starpām lamāt un zāķāt iesikstējušus politiķus, kuri ne vella nedara, lai atmosfērā samazinātu siltumnīcas efektu izraisīto gāzu izmešus un kuriem nospļauties par zemeslodei draudošajam klimata pārmaiņām. (...)

Dažs teiktu – ar putniem galvā, jo Grētai diagnosticēts Aspergera sindroms un citas kaites, kas apgrūtina kontaktēšanos, kā arī obsesīvi kompulsīvi traucējumi, kas ir traukmes traucējumi ar uzmācīgām domām, kad cilvēks, teiksim, apsēsts ar atkārtotu un rūpīgu roku mazgāšanu vai vardarbīgu vai reliģisku ideju vajāt.

Bērībā 11 gadu vecumā Grēta pārcieta smagu depresiju, kad pārtrauca ēst un sarunāties. Par globālo sasīšanu meitenīte uzzinājusi, būdama astoņgadīga, un brīnījies – kādēļ neviens skaļā balsī nerunā par šo jautājumu! Piecpadsmit gados Tūnberga sāka bastot piektdienās skolu un iet vienatnē protestēt pie Zviedrijas Riksdaga pret deputātu bezdarbību. (...)

(Turpinājums 4. lpp.)

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

(Turpināts no 3. lpp.)

***

Zināmi Latvijas bagātākie cilvēki

Preses konferencē tika atklāts žurnālista Lato Lapsas *Dienas Biznesam* izveidotais un apkopotais miljonāru *tops*, kas balstīts uz publiski pieejamajiem datiem *Lursoft* datubāzē. Simts Latvijas bagātāko cilvēku sarakstā šogad tikai 19 jaunpienācēji. Salīdzinājumam – pirms diviem gadiem miljonāru *topā* bija pat 41 jauns vārds. Tas savukārt var liecināt, ka pagājušais gads kopumā bijis stabilitātes un izaugsmes gads. Latvijas miljonāru saraksta pirmajā vietā otro gadu pēc kārtas ierindots informācijas tehnoloģiju uzņēmuma "Mikrotīkls" līdzīpašnieks Arnis Riekstiņš. Riekstiņa bagātība lēsta 202 miljonu eiro apmērā, kas ir par 30 miljoniem eiro vairāk nekā gadu iepriekš. Savukārt otro un trešo vietu daļa *Rietumu bankas* līdzīpašnieks Leonīds Esterkins un pašlikvidācijas stadijā esošās *ABLV Bank* līdzīpašnieks Ernests Bernis, kuŗu katra bagātība lēsta 120 miljonu eiro apmērā.

***

Diskutē par diasporas skolu mācību satura uzlabošanu

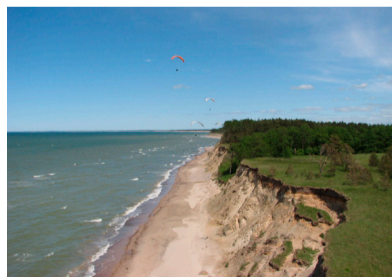
Septembra vidū, pāris nedēļas pēc skolas gada sākuma, Losandželosā satikās skolotāji no desmit ASV latviešu skolām. Kopā pavadīta pusotra diena, pilnveidojot skolotāju prasmes.

Kā atzina paši skolotāji, no Latvijas ekspertēm uzzinājām, ka ir diasporas izglītības vadlīnijas, kas ir izmantojamas kā ceļastabi latviešu skolu darbā. Iepazināties ar skolotāja Mārtiņa Puteņa izveidotajiem vēstures mācību materiāliem un ar tiešsaistes lietotnēm mācību stundu dažādošanai. Uzklusijām ieteikumus un skatījāmies paraugus par valodas mācības integrēšanu citos mācību priekšmetos. Saņēmām praktiskus padomus, kā mācīt dažādu vecuma un dažādu valodas prasmju skolēnus mācību stundās. Un visiem par prieku daudz dziedājām.

***

Jūrkalne Eiropas skaistāko vietu *topā*

Amerikāņu medijs *CNN* Eiropas 20 skaistāko vietu *topā* starp Norvēģijas salām un Balkānu ezeriem iekļāvis arī Jūrkalnes piekrasti.

Medijs raksta, ka Jūrkalne piedāvā dažādas aktivitātes – izpletņlēcšanu un vindsērfingu un tāpēc ir izcila vieta, uz kuŗu aizbēgt no ikdienas steigas. Jūrkalnes klintis viņi sauc par mežonīgām un ātri izzūdošām, jo katru gadu Baltijas jūrā tiek ieskaloti vairāki metri. Tā kā šo vietu neapmeklē daudz tūristu, plūdmale ir piemērota saulrietu vērošanai. Vislabāk Jūrkalni baudīt vasarā.

***

Krievu skolu aizstāvības protesta gājiens

5. oktobrī ap 600 cilvēku devās Latvijas Krievu savienības (LKS) organizētā protesta gājienu no Rātslaukuma uz valdības ēku. Gājiens mērķis bija aizstāvēt izglītību krievu valodā Latvijā

Informāciju par gājienu iepriekš sociālajā medijā *Facebook* publicēja LKS lidere, Eiropas Parlamenta deputāte Tatjana Ždanoka, kuŗa līdz ar vairākiem citiem cilvēkiem soļoja gājienu priekšgalā. Gājiens ievadā tika teikta īsa uzruna krievu valodā. Dalībnieki turēja rokās plakātus, uz kuŗiem latviešu, angļu un krievu valodā rakstīti dažādi vēstījumi, tajā skaitā "Skolu reformas = etnogenocīds?", "Apturiet izglītības krievu valodā katastrofu Latvijā" un "Krievu bērniem izglītību dzimtajā krievu valodā!". Divi bērni turēja rokās plakātu "Mēs vēlamies mācīties 100% tikai krieviski!". Vairāki no plakātiem iepriekš bija sagatavoti un tika izdalīti akcijas dalībniekiem. Gājiens priekšgalā vairāki cilvēki ribināja bungas.

***

Nacionālās kino balvas "Lielais Kristaps" nominanti

Preses konferencē paziņoti šī gada Nacionālās kino balvas nominanti, kas pretendē uz labākās filmas balvām piecās kategorijās un labāko profesionālu balvām 17 kategorijās. "Lielā Kristapa" rīkotāji atklāja arī to, ka balvu par mūža ieguldījumu kinomākslā šogad saņems kinorežisors Varis Brasla. Varis Brasla (1939) ir viens no atpazīstamākajiem vārdiem Latvijas kinematogrāfā. Tieši viņš ir saņēmis līdz šim visvairāk (četrus) "Lielā Kristapa" apbalvojumus labākās spēlfilmas kategorijā: "Novēli man lidojumam nelabvēlīgu laiku" (1980), "Emīla Nedarbi" (1985), "Par Milestību pašreiz nerunāsim" (1988), "Ūdensbumba Resnajam Runcim" (2005). Vara Braslas radošajā kontā ir 15 spēlfilmas, viena dokumentālā filma, asprātīgs latviešu valodas mācību seriāls un daudz Valmieras teātra iestudējumu.

***

Dzejniece Inga Gaile ievada "Dzejas dienas" Masačūsetā

26. augustā, kad Latvijā pošas uz "Dzejas dienām", Bostonas latviešu rudens radošo sezonu iesāk rakstniece, dzejniece, dramaturģe Inga Gaile raitis un labi apmeklēts literārs vakars ar autoras piedalīšanos.

Gailes literārais devums, ar ko viņa veiksmīgi iepazīstināja dažādu paaudžu literātūras cienītājus autorvakarā Bostonā, bija ļoti daudzpusīgs.

Inga Gaile

***

Vīnes publika sajūsmā par latviešu ērgelnieci Ivetu Apkalnu

Starptautiskos medijos viņu dēvē par slavenāko pasaules ērgelnieci. 16 gadu vecumā viņa jau spēlēja pāvestam Jānim Pāvilam II. 3. oktobrī mūsu Iveta Apkalna pārsteidza Vīnes publiku ar solo koncertu Vīnes koncertzālē.

Nākamreiz Apkalna Vīnē uztāsies 30. novembrī kopā ar Vīnes Simfonisko orķestri.

***

Rīgā durvis ver koncertvieta Artissimo

No 1. oktobra, kas ir Starptautiskā mūzikas diena, Rīgā kļuvusi par vienu koncertvietu bagātāka. Par to ir parūpējies Hermana Brauna fonds un tā direktore, pianiste Inna Davidova. Ar devīzi – mūzika Rīgas sirdī – Vecrīgā atklāta kamerģimnāzijas zāle *Artissimo*, kas sola jaunu pavērsienu fonda darbībā un lielu koncertu dažādību, ietverot klasiku, džezu, starpžanru mūziku, dzejas vakarus, izglītojošas programmas bērniem, kā arī pēckoncertu sarunas ar māksliniekiem mājīgā gaisotnē. *Artissimo* komandas iecere ir – koncertzāle ar mūzikas salona gaisotni. Ar Hermana Brauna fonda vīziju un *Artissimo* mūzikālo programmu iespējams iepazīties mājaslapā. 2. oktobrī *Artissimo* zālē skanēja vokālā kamerģimnāzijas, bet jau 3. oktobrī notika pirmais džezvakars.

***

Jaņa Mintika izstāde Cēsis: vienkārša, skarba forma un nopietns saturs

Pasaules latviešu mākslas centrā Cēsis skatāma latviešu tēlnieka un gleznotāja Jaņa Mintika (1944–2014) darbu izstāde. Mākslinieks, kuŗš dzimis Zalcburgā, ilgus gadus dzīvoja un strādāja Norvēģijā, Bergenā un Taosā, Jaunmeksikas pavalstī, ir kurzemniekiem veltītā pieminekļa autors Tobago salā. Izstādē aplūkojamas mākslinieka šķietami vienkāršas un skarbās, bet saturiski nopietnās instalācijas, gleznas un grafikas.

Ziņas sakopojis P. Karlsons

SPILGTS CITĀTS

(Turpināts no 3. lpp.)

Grētas mūža lielākā diena pienāca, kad jauniete kāpa Apvienoto Nāciju klimata samita tribīnē, lai uzrunātu globālos līderus. (..) Savas runas tekstu viņa nolāsīja cieši sakniebtām lūpām, brīžam raudulīgā balstiņā, bet katēgoriskā, pavēlošā tonī pieprasīja klātesošajiem valstu vadītājiem atdot nozagto bērību un sapņus! (..) (No *Latvijas Avīzes* 2019. gada 26. septembra numura)

Politīkis, Eiroparlamenta deputāts Ivars Ījabs: "Neizliet Grētu ar ūdeni!"

Pasaules sabiedrība idejas vienmēr ir saistījusi ar spilgtām publiskām personībām. Kas gan būtu nevardarbīga pretošanās bez Gandija vai Austrumeiropas disidentisms – bez Vaclava Havela? Čīņa pret klimata krīzi nu ir ieguvusi jaunu seju. (..) Tā ir sešpadsmitgadīgās zviedrietes Grētas Tūnbergas seja.

Naidis, sarkasms un indīga ironija, kuŗu daudzviet pasaulē raisīja Tūnbergas uzstāšanās ANO klimata samitā, bieži dzimst no neapzinātām fobijām un kompleksiem. Šis te "meitietis", ku-

ŗam tak vajadzētu minisvārkos valdzināt pretējo dzimumu, turklāt vēl "ar putniem galvā", tā vietā ir ieguvis sev tādu auditoriju, par kādu neviens no mums nevar pat sapņot. Taču tajā ir arī kaut kas dziļi racionāls. Monopols uz morālu eksaltāciju un emocionālu vērtību aizstāvēšanu līdz šim ir piederējis tiem, kas sevi uzskata par tradicionālo vērtību, t. i., valstu un nāciju noslēgtības aizstāvjiem.

Nevienu šodienas kritiķi taču nebūtu satraucis, ja Tūnberga ar tādu pašu patosu būtu vērsusies, teiksim, pret imigrāciju.

Taču viņai ir cita dienaskārtība – klimata krīze, un ar savu aso runu un dramatisko patosu viņa minēto monopolu nopietni apdraud. Viņa pārstāv jauna tipa radikālismu un vērtību politiku, kuŗas popularitāte Eiropas valstīs nākotnē tikai pieaugs. (..)

Lai kā mums reizēm patīktu smikņāt par bagāto rietumeiropiešu gaudi, klimata krīzes jautājumā būtu svarīgi no vannas ar ūdeni neizliet arī bērnu. (..)

Pats aplamākais, ko šodienas situācijā var darīt, ir – Grētas personā ņirgāties par klimata krīzes ideju kā tādu, kalt sazvērestības teorijas, ka šo krīzi ir izgudrojušas globālās korporācijas, lai varētu mums ar varu uzspiest savus vēja ģenerātorus, vai stāstīt, ka to vislabāk varēsim apkarot katrs savā piemājas dārziņā. Šāda attieksme nozīmē brīvprātīgi dzīt sevi nomaļā aizgaldā tā vietā, lai piedalītos kopīgo procesu plānošanā un vadībā.

VĒSTNIECĪBU ZIŅAS

ZVIEDRIJA. 29. septembrī Latvijas vēstnieks Zviedrijā Marģers Krams piedalījās Latvijas akadēmiskās organizācijas Zviedrijā LAOZ rīkotajā akadēmiskajā vakarā, ar uzrunu sveicot ikgadējo svētku dalībniekus. Viņš izteica apbrīnu un pateicību par to darbu, ko pirms 70 gadiem trimdā nonākušie Latvijas Universitātes un Latvijas Lauksaimniecības akadēmijas mācībspēki uzsāka, lai atbalstītu latviešu zinātniekus un stiprinātu akadēmisku vidi latviešu sabiedrībā. Vēstnieks uzsvēra, ka daudzu latviešu mītnes zemei Zviedrijai ir bijusi īpaša vieta latviskās identitātes stiprināšanā, jo Baltu studijas Štokholmas universitātē pulcējušas ap sevi daudzus ievērojamus latviskās identitātes pārstāvjus. Marģers Krams novēlēja Akadēmiskajai organizācijai iegūt jaunu elpu, iesaistot talantīgos jaunos latviešu zinātniekus Zviedrijā, tādējādi stiprinot Latvijas zinātnes iekļaušanos pasaules augstākajā sabiedrībā.

ASV. 6. novembrī Latvijas vēstniecībā ASV ar prezentāciju viesosies pētniece Mona Kademi. Viņa stāstīs par Latvijas vēstniecības ēkas Vašingtonā vēsturi laikā no 20. gs. sākuma līdz mūsdienām. Latvijas vēstniecības ēka sākotnēji būvēta kā mākslinieces, dramaturģes, sabiedriskās darbinieces un filantropes Alises Paikas Bārijas mājas 1903. gadā. Ēka, kas pazīstama kā "Studijas māja", kļuva par "tikšanās vietu asprātībai, gudrībai, ģeniālām domām un talantam – arī nedaudz bohēmai". Bārnija dzimusi 1857. gadā Ohaio pavalstī. Savu dzīvi Vašingtonā viņa pavadīja, atbalstot mākslu. Viņa bieži organizēja mākslinieku darbnīcas savā Studijas mājā. • 10. oktobrī Latvijas vēstniecībā ASV un Eiropas Savienības delegācija ASV rīko kopīgu notikumu – filmas "Kurts Fridrihsons" izrādīšanu Vašingtonas kinoteātrī *Landmark's E-Street Cinema*. Vēstniecība aicina skatītājus arī uz sarunu ar filmas režisori un producenti Dzintru Geku. Sarunu vadīs timekļa izdevuma *Foreign Policy in Focus* direktors Džons Fefers (*John Feffer*).

LAIKU UN VIETU MIJĀS

FRANKS GORDONS

1. oktobrī, Ķīnas Tautas Republikas 70. gadskārtā, prezidents Sji pašu zemē ražotā limuzīnā pieņēma vērienīgu militāro parādi, un viss – lidmašīnas, tanki, ballistiskās strakontinentālās raķetes – bija pašu zemē ražots, projektēts, iespaidīgs.. Svētku priekšvakarā Sji, kuŗam, labojot konstitūciju, amats nodrošināts līdz mūža galam, atklāja Pekinā pasaules lielāko lidostu.

Viņš varēja būt lepns: nominālais iekšējais kopprodukts tagad sasniedzis (pārreķinot) 12 500 ASV dolaru uz katru iedzīvotāju, kamēr vēl 1990. gadā tas bija tikai 2500.

Ekonomikas attīstības un tehniska potenciāla ziņā Ķīna, var teikt, min Savienotajām Valstīm uz papēžiem, un ja Putina Krievijai nebūtu sava kodolieroču arsenāla, tā globāli atrastos aiz attīstīto valstu "septiņnieka" kā naftas un gāzes piegādātāja – kā kaut kāds arābu emirāts...

Diemžēl ASV un Ķīna ir ģeopolitiski sāncensī, konkurenti, vismaz diplomātiski plēšas ietekmes sferu un noieta tirgu dēļ, kaut gan Baltā nama saimnieks Tramps nupat nekautrējās palūgt savam dižajam konkurentam Sji palīdzēt viņam atrast "kompromatu", kas sasmērētu bijušo ASV viceprezidentu Baidenu, kuŗš varētu mazināt viņa izredzes 2020. gada prezidenta vēlēšanās.

Telavivas avīzes *Haaretz* galvenais redaktors Alufs Bens Kņinas valsts svētku priekšvakarā intervēja *New York Times* slejinieku Tomasu Fridmanu, kuŗa grāmatas, īpaši *The World is Flat* (Pasaule ir plakana) kļuvas par bestselleriem jeb – kā tas jaunvārds skan – par dižpārdoļiem. Tomass Fridmans spriež, ka tā būtu liela laime visai cilvēcei, ja ASV un Ķīna, pārvarot nenovērtību un bailes, ietu – parāllēli un patstāvīgi – katra savu tehnisko inovāciju ceļu, nešķie-

lot aizdomu pilni uz sāncensē pusī: lai Amerikā savus plānus īsteno, teiksim, "Apple" un "Google", bet Ķīnā – "Huawei" un "Alibaba", vai nu tas būtu 5G tīkls vai mākslīgais intelekts jeb AI..

Diemžēl patlaban, var teikt, "pēc tā neizskatās".

"Priekšsēža Mao" milzu ģimtene vēl arvien grezno lielos vārtus Tjanaņmenas laukumā, taču jāatgādina, ka "zem viņa" Ķīna ar tās pusotra miljarda iedzīvotājiem nostaigājuši asinīm slacītu sāpju ceļu: vispirms absurda "Lielais lēcienis", kad katras mājeles pagalmā dedzināja krāsnis dzelzs kausēšanai, un izcēlās katastrofāls bāds ar miljoniem upuŗu, turpinoties brutālām represijām un nāvessodiem, kam sekoja bāisā "kultūras revolūcija, kad sarakotus pusaudžu – hunveibinu bari vajāja, pazemoja, spīdzināja un reizēm linčoja skolotājus, zinātniekus un citus "brīļlainus inteli-

Sji dižvalstij ir trīs traucēkļi VĒROJUMI UN PĀRDOMAS

ģentus", kad miljoniem ķīniešu vienādās zilās jakās zubrija "mazo sarkano grāmatīņu" ar banālajām Mao prātulām.

Positīvs lūzums notika pēc Mao nāves, kad 1978. gadā pie varas nāca Dengs Sjaopins, kuŗš līdz aiziešanai pensijā 1992. gadā, lauŗot "marksisma-maoisma" dogmas, atzina brīvā tirgus priekšrocības, stimulēja tehnisko progresu tiklab valsts, kā arī privātajā sektorā. Tieši ar viņu sākas tas 40 gadu ceļš, kas padarīja Ķīnu par "otro numuru" pasaulē.

Patlaban valdonīgā prezidenta Sji autoritāro pašlepnumu, var teikt, bojā trīs traucēkļi.

Pirmais ir Taivāna ar tās 24 miljoniem iedzīvotāju, kas pierādīja, ka viņpus jūras šaurumam spēj eksistēt un plaukt "otrā ķīniešu valsts", kur nostiprinājusies parlamentārā demokrātija un kuŗas iedzīvotāju vairākums nevēlas uzskatīt šo savu salu kā "Lielās Ķīnas" sastāvdaļu.

Otrais traucēklis ir Honkonga ar tās 7,5 miljoniem iedzīvotāju, kuŗi nevēlas, lai Pekinas centrālā apcirptu demokrātiskas tiesības, kuŗas Lielbritānija lika ievērot, kad tā pirms 22 gadiem nodeva šo globālo finanŗu centru Ķīnai kā autonomu vienību.

Trešais traucēklis ir kādi 10 miljoni islāmticīgo un turkvalodīgo uiguru, kas apdzīvo plašo un stratēģiski svarīgo Sinczjanas provinci Ķīnas ziemeļrietumos un ne par ko nevēlas asimilēties, atteikties no savas ticības un "ķinizēties", izkūstot milzīgajā "han" – etnisko ķīniešu masā, kas demografiski jau gūst pārsvaru šajā novadā. Pekinas centrālā vara uiguru "izdresēšanai" ierīkojusi "pāraudzināšanas centrus", kur jau ievietots kāds miljons uiguru, kuŗiem liek "mīlēt Ķīnu" un pakļauties disciplīnai, kā to sludinot Mao... un Konfūcijs.

KĀRLIS STREIPS

"Mana mīļā, mana drosmīgā arāju tauta! Drosmīgā, sikstā, izturīgā tauta, par kuŗu daina vēsta šādus vārdus: *man pieder tēvu zeme/ ar visām atmatām. /Man pašam kungam būt, /man pašam arājam.* Pagāja gadu simti, un tos pašus drosmīgos vārdus atkārtoja izcīlis mūsu tautas dzejnieks: mēs gribam būt kungi mūsu dzimtajā zemē, /mēs gribam te paši sev likumus lemt. /Šī zeme ir mūsu, šīs pilsētas mūsu, /mēs negribam lūgt to, kas mūsu, bet ņemt. Šīs idejas iedvesmoti, pulcējās rindās kaujai vecie latviešu strēlnieki. Mēs lējam asinis par brīvu Latviju. To saprata Leņins. Latvija kļuva par suverēnu valsti. Es ticu, ka arī tagad pēc ilgās nakts ir ataususi diena."

Ar šiem vārdiem 1988. gada 8. oktobrī, tāpat pirms 31 gada, leģendārais aktieris Ēvalds Valters atklāja Latvijas Tautas frontes dibināšanas kongresu. Valtera kungam tobrīd bija 94 gadi. Tā paša 1988. gada 11. novembrī, Lāčplēšu dienā, viņš kopā ar rakstnieku Albertu Belu Rīgas pils Svētā gara tornī pirmoreiz kopš okupācijas sākuma pacēla Latvijas sarkanbaltsarkano karogu. 1989. gada 17. jūnijā Valtera kungs piedalījās latviešu strēlnieku apvienības dibināšanā. 1992. gada jūnijā viņš bija viens no pirmajiem, kuŗi saņēma atjaunotās Latvijas Republikas pasi. Ēvalds Valters nodzīvoja garu mūžu, Mūžībā aizejot 1994. gada 26. septembrī, 100 gadu vecumā.

Fonā Tautas frontes dibināšanai bija salīdzinoši jaunā PSRS līdera Michaila Gorbačova izsludinātais *glasnostj* (atklātības) princips. Pirmoreiz kopš Padomju savienības nodibināšanas valsts iedzīvotāji tika aicināti atklāti runāt par pa-

domju dzīves negācijām. Padomju cilvēks visu mūžu bija spiests savas pārdomas par tām turēt sevī, ja nu vienīgi par tām runājot vistuvāko draugu un radu lokā, un tad tikai dzīvokļa virtuvē vai citur, kur svešas ausis nevarēja noklausīties. Nekādā gadījumā *glasnostj* nenozīmēja, ka cilvēkiem bija brīv kritizēt Padomju savienību un tās pārvaldes sistēmu kā tādu. Taču, piemēram, bija daudz vairāk atļauts runāt par vides aizsardzības problēmām. Padomju savienība nebija valsts, kurā kāds par to īpaši domāja, ja galvenais bija industrializācija un militārā kompleksa attīstīšana. Starp citu, kad PSRS sabruka, Baltijas jūra bija tik smagi piesārņota, ka uz brīdi likās, ka tā būs neatgriezeniski zudusi. Taču Latvijā jaunā atklātība iedvesmoja protestus pret diviem projektiem – pirmām kārtām jaunas hidroelektriskās enerģijas stacijas (HES) būvēšanu uz Daugavas. Stafeti ciņā pret to uzņēmās gados jaunais žurnālists (un nākamais Tautas frontes priekšsēdis) Dainis Īvāns. 1986. gada vasarā viņš pamanīja mietiņus, kas sapsrausti netālu no viņa lauku mājas pie Slutišķu sādžas netālu no Daugavpils. Dainis painteresējās un uzzināja, ka te paredzēta HES celtniecība, kuŗas rezultātā pazustu visa sādža un vēl daudz plašāka teritorija. Tā paša gada 17. oktobrī viņš un kādreizējais Ķeguma HES inženieris Artūrs Snips laikrakstā *Literātūra un Māksla* nopublicēja rakstu "Par Daugavas likteni domājot". Raksts bija tehniskas dabas ("Applūdināmās zemes platība Daugavpili ir četri hektāri uz kWh, Rīgas spēkstacijā – 2,2 hektāri uz kWh, turklāt Daugavpils ūdenskrātuve

appludina relatīvi vairāk aramzemes, kuŗai diemžēl netiek ņemta vērā tās pilnā vērtība. Pārvietojamo iedzīvotāju skaita rādītājs ir 3,5 reizes lielāks, un appludināmo māju skaits – astoņas reizes lielāks nekā bija Rīgas HES ūdenskrātuvē"). Reakcija no PSRS nomenklatūras bija salīdzināma ar dižgabala šāvienu, lai nogalinātu odu. Tā aizliedza vārda "Daugava" lietošanu publikajā telpā! Taču rakstam laikrakstā sekoja parakstu vākšana pret jauno HES. Nākamajā, 1987. gadā bija pirmās politiskās manifestācijas Rīgā, un galu galā PSRS nolēma, ka atteikšanās no projekta ļaus Latvijā mazliet nolaist tvaiku. Projekts tika apturēts.

Otrs projekts, pret kuŗu sacēlās iebildumi, bija metro būve Rīgā. Plānošana sākās jau pagājušā gadsimta 70. gados, taču Padomju savienībā nekas nenotika ātri, un galu galā bija paredzēts, ka metro celtniecība sāksies 1990. gadā. Iebildumi pret to bija divēji. Pirmkārt, zem Rīgas ir gruntsūdeņi, kuŗi ir neparedzami. Kas notiktu, ja Rīgas metro applūstu? Un, otrkārt, projekts automātiski nozīmētu liela skaita viesstrādnieku ievēšanu no citām PSRS teritorijām. Latvijā 1989. gadā iedzīvotāju sastāvs bija bīstami tuvu tam, ka latvieši palikuši mazākumā. Arī no šī projekta nācās atteikties.

Pirmā no minētajām politiskajām manifestācijām notika 1987. gada 14. jūnijā, kad grupiņa drosmīgu jauniešu devās pie Brīvības pieminekļa nolikt ziedus, lai pieminētu 1941. gada deportāciju upuŗus. Tā bija pirmā šāda veida demonstrācija, kuŗai varas iestādes necentās īpaši pretoties. Tiesa, viens no redzamākajiem mani-

festācijas dalībniekiem – Rolands Silaraups tika izraidīts no Latvijas. Un tā paša gada 18. novembrī Rīgas varas iestādes aizliedza cilvēku kustību Rīgas centrā un tā vietā sarīkoja "protesta mītiņu pret ASV iejaukšanos Padomju Latvijas iekšējās lietās," kā to toreiz aprakstīja Rīgas mērs Alfrēds Rubiks, kuŗš Atmosdas laikā kļuva par pirmo un vienīgo cilvēku valsts vēsturē, kuŗš notiesāts par valsts nodevību.

Taču, kopumā ņemot, visas šīs aktivitātes ļāva saprast, ka procesam ir vajadzīgs kaut kāds rāmis. 1988. gada maijā Latvijas Valsts universitātes ģeografijas patsniedzējs Valdis Šteins katedras sēdē piedāvāja domu, ka būtu dibināma "Latvijas tautas demokrātiskā fronte". Šo ideju Šteina kungs un domubiedri aiznesa uz Latvijas Rakstnieku savienību, kuŗa tobrīd gatavojās grandiozi nosauktajam "Latvijas PSR Rakstnieku savienības valdes plēnumam ar arhitektu, dizaineru, kinematografistu, komponistu, mākslinieku, teātra darbinieku, žurnālistu savienību vadītāju un ekspertu piedalīšanos". Par jaunas frontes veidošanu plēnumā īpašas sarunas nebija, taču tas bija notikums, kuŗā žurnālists un mākslas vēsturnieks Mavriks Vulfsons nolasīja bēdīgi slavenā Molotova-Ribentropa slepeno protokolu tekstu un pirmoreiz kopš okupācijas sākuma paziņoja, ka tā bija okupācija. Latvija nebija Padomju savienībā iestājusies pēc brīvas gribas. Tā bija aneksija un okupācija. Zālē bija Latvijas PSR funkcionāri. Grūti spriest, ko viņi tajā brīdī padomāja.

Tautas frontes plānošana pa istam sākās 2. augustā un Mākslinieku savienībā. Pāris mēnešu

laikā visā Latvijā bija izveidotas frontes atbalsta grupas "pārbūves nevalstiskam atbalstam," kas apvienoja aptuveni 110 000 cilvēku. Par dibināšanas dienu organizētāji izvēlējās 8. oktobri. Diena pirms tās notika vēl divi nozīmīgi notikumi – pirmoreiz iznāca Tautas frontes apkārtraksts *Atmoda* latviešu un krievu valodā un plaša manifestācija Mežaparkā, kuŗā, starp citu, piedalījās tikai pirms dažām dienām par Latvijas PSR Kompartijas pirmo sekretāru kļuvašais Jānis Vāgris ("Uzskatu, ka ar tīru sirdsapziņu varu skatīties jums visiem acīs, jo savā darbībā latviešu tautai neko ļaunu neesmu nodarījis," – tā viņš teica.). Dibināšanas kongress norisinājās Kompartijas Politiskās izglītības namā un sapulcēja vairāk nekā tūkstoši delegātu, kā arī viesus no citām PSRS republikām un ārzemēm. Šai pašā pirmajā kongresā par Latvijas neatkarību neviens vēl nerunāja. Runa bija par plašāku suverenitāti reformētas Padomju savienības ietvaros. Taču tas bija vilciens, kuŗš jau aizgājis. Otrajā Tautas frontes kongresā jau bija atklāta saruna par neatkarību. Sekoja Augstākās padomes vēlēšanas 1990. gada pavasarī, kad fronte un tās domubiedri ieguva pietiekami daudz mandātu, lai pieņemtu neatkarības deklarāciju. Pusoŗu gadu vēlāk – puŗš Maskavā un punkts, un āmen. Tautas fronte vēl kādu laiku pēc tam pastāvēja, bet tādā "moris savu ir padarījis, moris var iet" statusā, 5. Saeimas vēlēšanās 1993. gadā saņemot tikai 2,62% balsu. Taču bez tās neatkarības atgūšana būtu bijusi krietni sarežģītāka. Un tas viss, pateicoties rūpēm par Daugavas nākotni.

Drosmīgā arāju tauta

“Lai uzšķīlas jaunu domu uguns!”

Latvijas kultūras ministra Naura Puntuļa uzruna PBLA Kultūras fonda konferencē

Godātie konferences dalībnieki un rīkotāji, mīļie tautieši! Sveicu jūs 3x3 saietā!

Nē, es neesmu sajaucis runas dažādiem pasākumiem, jo mēs patiešām šobrīd atrodamies 3x3 krustpunktā – globālā un nacionālā: šī ir trešā Pasaules latviešu kultūras konference, šis ir Latvijas Simtgades svinību trešais gads un Cēsis, es atļausos subjektīvi apgalvot, šis ir trešais lielākais šīgada notikums pēc vērienīgās Cēsu kaujas simtgades atceres un Cēsu mākslas festivāla. Latviešiem tradicionāli ir patīcis pievērst uzmanību stipriem skaitļiem, un šie neapšaubāmi tādi ir.

Bet lai nu paliek šis nedaudz nenopietnais ievads, ar to es vēlējos uzsvērt, ka patiesībā mēs varam būt ļoti lepnī ar to intensīvo un bagātīgo, tālu pāri trim, trīsreiztrim un trejdeviņiem pasākumiem skaitāmo latviešu kultūras dzīvi, kas mūsdienās tik kupli sazarojusi un kuŗā paši veidojam te un tagad – 21. gadsimtā Cēsīs, Latvijā un visā pasaulē.

Un man ir patīss prieks, ka pēc Latvijas neatkarības atjaunošanas latviešu kultūras dzīve vairs nerit paralēlās pasaulēs, bet ir saplūduši vienotā kultūr-

Mēs esam brīvi 21. gadsimta pilsoņi un sen vairs ne arāju un zemnieku tauta, taču mūsu senajās tradīcijās sakņotais latviskās kultūras gens, pasaules kultūras iespaidu apaugļots, savā daudzveidībā ir kļuvis stiprāks un radošāks.

telpā, kuŗā mēs kopīgi varam piedalīties Latviešu Dziesmu un deju svētkos Rīgā un Toronto,

sajūsmināties par Vijas Celmiņas vērienīgo izstādi Ņujorkā, svinēt komponista Tāļivalža Ķeniņa

simtgadi vai dalīties iespaidos par Imanta Kalniņa operas “Spēlēju, dancoju” nule piedzīvoto jaunuzvedumu Latvijas Nacionālajā operā.

Mēs šodien varam brīvi izvēlēties vietu pasaulē, kuŗā radīt un baudīt kultūru, taču šeit mēs esam sanākuši kopā tāpēc, ka mūsu sirdsvieta, mūsu piesaiste pasaulē vienmēr būs Latvija un latviešu kultūra, neatkarīgi no tā, kur un cik ilgi uz Zemeslodes dzīvojam.

Mēs esam brīvi 21. gadsimta pilsoņi un sen vairs ne arāju un zemnieku tauta, taču mūsu senajās tradīcijās sakņotais latviskās kultūras gens, pasaules kultūras iespaidu apaugļots, savā daudzveidībā ir kļuvis stiprāks un radošāks.

Mūsdienu pasaule ir strauji mainīga, pilna izaicinājumiem, tāpēc ir svarīgi palaikam sanākt kopā, lai pārskatītu un no jauna diskutētu par latvisko identitāti 21. gadsimta reālītātē. Jo labāk sevi sapratīsim globālajā un nacionālajā kontekstā, mūsdienu pasaules un kultūras kontekstā, jo stiprāki, pārliecinātāki un pašapzinīgāki būsim, jo stiprāk, pārliecinātāk un pašapzinīgāk izska-

nēs pasaulē arī latviešu kultūra. Un mums būs vēl vairāk, ar ko lepoties.

Vēlos izteikt pateicību šīs konferences rosinātājam un galvenajam rīkotājam – Pasaules brīvo latviešu apvienībai un tās Kultūras fondam, kas allāž apliecina un turpina apliecināt ne tikai rūpes par latviskās kultūras saglabāšanu un attīstību pasaulē, bet arī pašreizējā brīvprātīgu darbošanos tās labā.

Es vēlos pateikties Cēsu domei, kas mērķtiecīgi veido Cēsīs par vienu no radošākajiem latviešu kultūras centriem ne tikai Vidzemē, bet arī Latvijā un pasaulē, tostarp ir atvēlējuši vietu arī Pasaules latviešu mākslas centram, topot par vēl vienu pasaules latviešu piesaistes vietu Latvijā.

Pasaules latviešu kultūras konferencē mēs esam sanesuši kopā savu radošo ideju un atšķirīgās pieredzes pagālnes no visas pasaules, lai te, Cēsīs, sakurtu lielu auglīgu diskusiju ugunsgrūdu.

Lai katram konferences dalībniekam uzšķīlas kāda jaunu domu uguns, kas urdīs darboties tālāk latviešu kultūras laukā 21. gadsimta nemierpilnā, bet skaistajā pasaulē!

“Kas pagātnei pētī, tas nākotnei svētī.” Rainis

No PBLA valdes priekšsēdes Kristīnes Saulītes uzrunas Kultūras konferencē Cēsīs

Šī jau ir trešā PBLA rīkotā Pasaules latviešu kultūras konference. Pasaules latviešu kultūras konferences – gandrīz kā Vispārējie latviešu Dziesmu un deju svētki – notiek Latvijā apmēram reizi piecos gados. Pirmo konferenci 2004. gadā organizēja rīcības komiteja tā laika PBLA Kultūras fonda priekšsēdētāja Tāļivalža Bērziņa vadībā, otro 2014. gadā rīkoja toreizējā PBLA Kultūras fonda priekšsēdētāja Vija Zuntaka-Bērziņa.

Tomēr šī konference ievērojami atšķiras no abām iepriekšējām 2004. un 2014. gadā notikušajām kultūras konferencēm. Iepriekšējās bija akadēmiska rakstura referātu konferences, kuŗās galvenā uzmanība tika veltīta dažādu kultūras nozaru faktoloģiskai sasniegumu uzskaitē un izvērtējumam trimdā un vēlāk diasporā.

Šo konferenci savukārt esam iecerējuši kā atvērtu diskusiju konferenci, kuŗā noteikti piedalītos un iesaistītos arī Latvijā dzīvojošie kultūras nozaru profesionāļi, kā arī visi konferences dalībnieki un klausītāji, lai tā patiesi būtu radošu domu un viedokļu apmaiņa starp visas pasaules latviešiem par mums aktuāliem kultūras un identitātes jautājumiem, ne tikai diasporas latviešu pieredzes stāsti pašiem sev. Ja mēs runājam par vienu un vienu latviešu tautu, tad nav nepieciešams šķirot un dalīt, bet gan kopīgi diskutēt par Latvijai un diasporai aktuāliem jautājumiem.

Šodien priekšpusdienā pirmajā diskusiju lokā Pasaules

latviešu kultūras konferences uzmanības centrā būs latviskās identitātes jautājumi. Latvietība ir mūsu valsts pastāvēšanas jēga, savukārt kultūra ir tā, kas veido saturu un formu 21. gadsimta latvietībai. Turot stipru mūsu nacionālās kultūras mugurkaulu, augot pašiem gara spēkā un pašapziņā, mums ir vieglāk izprast un pieņemt pasaules kultūras daudzveidību un saskatīt mūsu kultūras unikalitāti tajā.

Otrajā diskusiju lokā sekoja ideju apmaiņa par latviskās dziesmu svētku tradīcijas attīstību Latvijā un pasaulē, par latviešu dziesmas un dejas nozīmi kā vienojošo faktoru latviskajai piederībai ārpus Latvijas.

Viens no aizvadītās vasaras iespaidīgākajiem notikumiem man pašai bija XV Latviešu Dziesmu un deju svētki Toronto, Kanādā, jo īpaši kopkora koncerts Toronto koncertzālē, kuŗa laikā, starp citu, pēkšņi pārtrūka elektrība, tomēr Dziesmu svētku kopkoris savilņojoši turpināja dziedāt tumsā, klausītāju tālrunu lukturu radītajā gaismā. Toronto ielās bija redzami krāšņie latviešu tautastērpi, un it visur bija jaušama turienes iedzīvotāju interese par to, kas mēs esam un ko svinam.

Neskatoties uz to, ka tobrīd bijām tālu no Latvijas, bija iespējams piedzīvot kādu vārdos neizsakāmu kopības sajūtu un piederības sajūtu Latvijai, un šī dabiskā, vārdos neizsakāmā un savilņojošā sajūta, ko mākslīgi un ar projektu palīdzību nav iespējams uzburt, ir it visos mūsu Dziesmu svētkos ārpus Latvijas.

Turot stipru mūsu nacionālās kultūras mugurkaulu, augot pašiem gara spēkā un pašapziņā, mums ir vieglāk izprast un pieņemt pasaules kultūras daudzveidību un saskatīt mūsu kultūras unikalitāti tajā.

Tā jau ir tā “patiesā latviskuma pote”, ja var tā tēlaini izteikties, kas tik daudzas mūsu paaudzes ārmēmēs ļāvusi noturēt pie latvietības.

Līdzīgi savilņojoši notikumi bija arī aizvadītajā vasarā notikušie Otrie Eiropas Latviešu kultūras svētki Dublinā, 2018. un 2019. gadu mijā notikušās 56. Austrālijas latviešu Kultūras dienas, Latvijas Simtgadē Brazīlijas latviešu centrā Novoodesā notikušais turienes kora kopkoncerts “Ar Latviju sirdī” un, pro-

tams, daudzo diasporas kuru deju kopu dalība Vispārējos Dziesmu un deju svētkos Rīgā, 2018. gada vasarā.

Šovasar Amerikas Savienotajās Valstīs nodibināts Latviešu dziesmu un deju svētku fonds, kuŗa pašreizējie mērķi ir dziesmu un deju svētku tradīcijas kopšana, saglabāšana un attīstība ASV, bet šī fonda iecere ir kļūt par globālu organizāciju, kas apvienotu latviešu dziesmu un deju svētku tradīcijas kopējus visā pasaulē. Vienlaikus Ameri-

kas Savienotajās Valstīs uzsāka gatavošanās gaidāmajiem 15. Vispārējiem Latviešu Dziesmu un deju svētkiem ASV, kas no 2022. gada 30. jūnija līdz 3. jūlijam notiks Minesotā.

Šobrīd mūsu vidū ir vairāki aizvadīto un gaidāmo latviešu dziesmu un deju svētku rīkotāji no vairākiem kontinentiem, tāpēc diskusija par latviskās dziesmu un deju svētku tradīcijas attīstību Latvijā un pasaulē solās būt īpaši saistoša.

Savukārt mūsu konferences pēcpusdienas sesijā dzirdēsim vairākus ļoti pazīstamus un izcilus mūsu komponistus diskutēt par latviešu mūzikas jaunradi un Cēsu pils kora sniegtā dzirdēsim gan viņu, gan arī citu latviešu komponistu kora miniatūras.

Vēlos vēl piebilst, ka Pasaules Brīvo latviešu apvienība kopīgi ar Kultūras ministriju un Latvijas valsts Simtgades biroju šīs konferences ietvaros ir atbalstījusi arī vienu ļoti nozīmīgu projektu, ko īstenojis mūzejs un pētniecības centrs “Latvieši pasaulē” (ko daudzi pazīst ar LaPa mūzeja nosaukumu), proti, izlaušanās spēle jeb *escape room* par mūsu tautas bēgļu gaitām Otrā pasaules kara beigū posmā. Mani dziļi savilņoja šī Vecrīgā, Kalēju ielā izveidotā spēle, kas vienlaikus ir arī mūsu tautas vēstures un patriotisma mācību stunda. Iesaku to apmeklēt katram, lai labāk izprastu mūsu tautas brāļu un mūsu skaudro trimdas pieredzi pagātnē jeb, Rainja vārdiem runājot, “kas pagātnei pētī, tas nākotnei svētī.”

PBLA uzticīga nemainīgajām vērtībām

No 2. līdz 4. oktobrim Rīgā notika gadskārtējā Pasaules brīvo latviešu apvienības valdes sēde, uz kuŗu sabrauc latviešu centrālo organizāciju vadītāji un valdes locekļi no ASV, Kanadas, Austrālijas, Dienvidamerikas, Eiropas un Krievijas.

Sēdes svinīgo atklāšanu 2. oktobrī Mazajā gildē ar savu klātbūtni un uzrunām ārvalstu latviešu sabiedrības pārstāvjiem pagodināja Latvijas Valsts prezidents Egils Levits, Saeimas priekšsēde Ināra Mūrniece, aizsardzības ministrs Artis Pabriks, kultūras ministrs Nauris Puntulis un citas valsts amatpersonas. Svētbrīdi vadīja un svinīgu uzrunu teica prāv. *emeritus* Dr. Juris Čālītis. Atklāšanas runā PBLA valdes priekšsēde Kristīne Saulīte teica:

“Pasaules Brīvo latviešu apvienība arī šajā, 63. savas darbības gadā turpina būt uzticīga mūsu nemainīgām vērtībām un prioritātēm, – un tās ir: latvietības saglabāšana un uzturēšana ārzemēs; latviskās izglītības un kultūras veicināšana un uzturēšana ārpus Latvijas; atbalsts Latvijas valsts drošības stiprināšanai un sadarbība ar Latviju, lai veicinātu tās attīstību.

Vēlos izmantot šo iespēju pateikties visiem mūsu sadarbības partneriem par atsaucību, pretnākšanu un ievērojamo atbalstu mūsu ārzemēs dzīvojošo tautiešu aktuālajām vajadzībām. Saņemtais atbalsts no Latvijas valsts ļauj uzturēt un saglabāt latviešu valodu un kultūru ārzemēs, un vienlaikus tas ir arī ieguldījums Latvijas drošībā.

Viena no galvenajām PBLA prioritātēm ir latviskās izglītības nodrošināšana mūsu bērniem visā pasaulē. Šai jomā tiek īstenotas vairākas labas iniciatīvas, vienlaikus domājot arī par remigrējošo bērnu vieglāku un sekmīgāku iekļaušanu Latvijas izglītības sistēmā.

Turpināsim līdz šim sekmīgi īstenoto atbalstu latviešu jaunatnei ārzemēs – joprojām ASV, Kanadas un Austrālijas latviešu un latviskās izcelsmes bērni tiek iesaistīti divu nedēļu Latvijas apceļošanas programmā “Sveika, Latvijā!” un *Heritage Latvia*. Sekmīgi turpinās Amerikas Latviešu apvienības aizsāktā iniciatīva studentiem “Pavadi vasaru Latvijā”. Priecāsimies, ka šim veiksmīgi izstrādātajam iniciatīvām pievienosies arī tautieši no Eiropas valstīm.

PBLA prioritāte ir arī Latvijas ekonomiskās izaugsmes veicināšana.

Šī gada maijā Amerikas Savienotajās Valstīs, Denverā, norisinājās jau otrā konference *Spotlight Latvia*, kuŗas mērķis bija iepazīstināt Amerikas uzņēmēju auditoriju ar biznesa sadarbības iespējām ar Latviju.

Soruden, 21. novembrī, jau atkārtoti Valmierā, Latvijas uzņēmējdarbības galvaspilsētā, notiks Pasaules latviešu ekonomikas un inovāciju forums (PFEIF), kas būs ārzemju latviešu un Latvijas uzņēmēju sekmīgas kopdarbības rezultāts.

Nesen Cēsīs PBLA rīkotajā Pasaules latviešu kultūras konfe-

rencē diskutējām par latvisko identitāti un piederības sajūtu Latvijai, tur izskanēja arī aicinājums stiprināt mūsu latvisko nacionālo identitāti, veidojot īpašu valsts politiku šai jomā.

Novēlu visai PBLA komandai sekmīgu un raženu nākamo darba cēlienu! Mūsu nākotne ir mūsu pašu rokās, bet ikvienam no mums ir jāuzņemas arī personīga atbildība par latvietības saglabāšanu, par mūsu Latviju, jāspēj vienoties un strādāt kopā. Tikai tā mēs varam mūsu Latviju uzbūvēt par tādu zemi, uz kuŗieni cilvēki ne vien atgriezīsies, bet no kuŗas nekad nevēlēties doties projām.

Dievs, svēti Latviju!

Ministru prezidents savā apseivukumā ierakstījis:

“Ir pienācis laiks spert nākamo soli un īstenot visaptverošas pārmaiņas, sekojot stingram attīstības kursam šodienas dinamiskajā pasaulē. Tikai tā ir iespējams ceļš uz izaugsmi, ceļš uz Latviju kā stipru, pārtikušu Ziemeļvalsti, kur cilvēki dzīvo drošībā par nākotni un ir lepmi par savu zemi.

Esmu patiesi gandarīts, ka pēc pamatīga darba ir tapusi Nacionālā attīstības plāna 2021. – 2027. gadam pirmā redakcija, kas pēc spraigām diskusijām un gala redakcijas apstiprināšanas valdībā un Saeimā kalpos kā ceļa karte uz paradigmas maiņu gan mūsu domāšanā, gan rīcībā. Aicinu jūs aktīvi iesaistīties Nacionālā attīstības plāna tapšanā un īstenošanā, jo mūsu kopīgi izstrādātā vīzija un rīcības plāns tās sasniegšanai ir veiksmes atslēga saliedējošas, drošas un labklājīgas nākotnes veidošanā.”

Saeimas priekšsēde Ināra Mūrniece teica:

“Pasaules brīvo latviešu apvienība ir izcils piemērs tam, kā trimdas organizācija, kuŗas dibināšanas mērķis bija sekmēt latviešu tautas atbrīvošanu, valsts neatkarības atjaunošanu, kultūras saglabāšanu un palīdzību visā pasaulē izkaisītiem latviešiem, arī pēc 63 gadiem spēj dot milzīgu ieguldījumu nu jau atjaunotās neatkarīgās Latvijas labā – gan tautas un valsts, gan valodas un kultūras labā.”

Valsts prezidents Egils Levits savā uzrunā uzsvēra:

“Trimda ir latviešu nācijas kultūrvēsturiska daļa, kas zināmu laiku politisku iemeslu dēļ bija spiesta dzīvot ārpus Latvijas. Šajā laikā, kad Latvija nebija pati ar saviem valsts orgāniem darboties spējīga, trimda bija tā, kas uzturēja Latvijas valsts brīvības gribu, brīvības garu un ar savu politisko darbību spieda negribīgās Rietumvalstīs (jo nebija tā, ka Rietumvalstīs ārkārtīgi atbalstītu Latvijas valsts neatkarības atjaunošanu) uzturēt spēkā Baltijas valstu okupācijas neatzišanas politiku. Patiešām ir apbrīnojami, kā skaitliski samērā neliels skaits latviešu varēja tik mērķtiecīgi un efektīvi darboties, lai dotu savu pienesumu pasaulvēsturiskajos notikumos, un tādā veidā arī uzturēja Latvijas valsts *de facto* pastāvēšanu.

Svarīgs elements bija, starp citu, arī Latvijas pases, ko izdeva mūs sūtniecības Vašingtonā un Londonā. Mūsu diplomāti, kuŗi turpināja darboties, iztulkoja Latvijas Satversmi un Latvijas likumu pretrunā ar toreizējo burtu, bet saskaņā ar garu. Tiem, kuŗi tuvāk vēlas to noskaidrot, ir 2010. gada 13. maija Satversmes tiesas spriedums, kur ir uzrādīta šī diplomātiskā dienesta pareizā rīcība okupācijas apstākļos, uzturot Latvijas valsti pēc būtības. Arī es gribētu izmantot izdevību pateikties visiem, kuŗiem toreiz bija izņemtas šīs Latvijas pases.

Pasaules Brīvo latviešu apvienība kā trimdas *jumta organizācija* ir unikāla arī citos plašākos aspektos. Līdzīgi tas bija arī lietuviešiem un igauņiem, bet, ja

visur ir latviešu nācijas daļas, kaut vai viens cilvēks. (..)

Tas ir ļoti svarīgi, ka nācija ir globāla un valsts ir teritoriāla, taču šī sasaiste starp nāciju un valsti ir ļoti būtiska, jo valsts balstās uz nāciju, un tas ir arī *expressis verbis* noteikts mūsu Satversmes ievadā – Latvija ir latviešu nācijas mājvieta un centrs. (..)

Pasaules Brīvo latviešu apvienība ir jaunu izaicinājumu priekšā, kādā veidā tā sasaista kopā vai dod savu pienesumu šo saišu uzturēšanai, jo latviešu nācija ir transformējusies, un līdz ar to arī PBLA, kas sākotnēji bija domāta kā trimdas organizācija, jātransformējas par diasporas centrālo organizāciju. (..) Es domāju, ka tas ir ļoti pareizi, ka mums pastāv šāda veida centrā-

pilnvērtīga, demokrātiska un tiesiska valsts, taču Latvijas demokrātijā ir arī zināmi deficīti. Es domāju, ka, esot kaut kur citur demokrātiskā valstī, šie cilvēki, kuŗi novēro savu tiešo vidi un salīdzina Latviju, var mērķtiecīgāk redzēt šos deficītus un dot savu pienesumu to novēršanā.

Latvijas valstij un latviešu nācijai ir svarīgi, ka mēs paturam šo un varbūt vēl plašāku, jaunāku un spēcīgāku diasporu, nekā tā bija trimdas laikā. Tur tā bija zināma veida alternatīva, kur uzturēja Latvijas valsts neatkarības garu. Juristi to sauc par darbību bez uzdevuma, kas ir Civillikumā īpaša nodaļa. Darbība bez uzdevuma nozīmē, ka mēs darbojamies kāda cita interesēs tāpēc, ka viņš nav spējīgs pats darboties.

mēs apskatām citas tautas, tur nebija tik ļoti organizētas šīs trimdas sabiedrības, un noteikti nebija vienota, atzīta centrālā organizācija, kā tas bija latviešiem jau no paša sākuma.

Mēdz teikt, ka latvieši ir vienpatņi un grūti organizējas, bet, ja patiešām vajag, tad tas arī notiek, un PBLA ir labs piemērs.”

Runājot par Latvijas valstspiederīgajiem, kas šobrīd dzīvo un strādā ārzemēs, Valsts prezidents teica:

“Latvijas fenomens ir tas, ka mēs tomēr kā skaitliski neliela nācija (bet tikai skaitliski neliela, nevis savā garā un idejās neliela) vēlamies saglabāt šo cilvēku, kuŗi dzīvo ārpus tās, piederību Latvijas valstij un latviešu nācijai.

Es apzināti dalu Latvijas valsti un latviešu nāciju. Latvijas valstij ir robežas, un tās mēs varam redzēt kartē. 64 000 kvadrātkilometru ir Latvijas teritorija iekšpus šīm robežām. Savukārt latviešu nācijai nav robežu. Latviešu nācija dzīvo visā pasaulē, un

lā organizācija, kas pārstāv cilvēkus, to latviešu nācijas daļu, ko kādreiz sauca par piekto novadu – tie, kuŗi atrodas ārpus Latvijas valsts teritorijas. (..)

Pasaules Brīvo latviešu apvienība un citas diasporas organizācijas ir svarīgas Latvijai, lai Latvijas valsts paturētu savu latvisko saturu, savu latvisko identitāti, jo Latvijas valstij pēc būtības ir jēga tikai kā latviskai valstij. Es domāju, ka latviešu nācijas daļai, kas dzīvo ārpus Latvijas, kuŗi saasinātākā veidā uztver un pārdomā identitātes jautājumus, šie jautājumi ir svarīgi vai kļūst svarīgāki arī Latvijā, jo piederība savai nācijai nav gluži pašsaprotama, kā tas bija varbūt pirms simt gadiem.

Vienlaikus lielākā daļa no diasporas latviešiem dzīvo augsti attīstītās, industriālās valstīs Eiropā, Ziemeļamerikā, Austrālijā, Jaunzēlandē. Tur, protams, ir interesanta politiskā un ekonomiskā pieredze un tas, kā funkcionē demokrātija. Latvija katrā ziņā ir

Tas nozīmē, ka trimda uzņemas šo politisko līderību, tādēļ, ka Latvijā tas nebija iespējams okupācijas un represiju dēļ. Daži to varētu saukt par slogu vai nastu, citi par, teiksim, katēgorisko imperatīvu, proti, mums tas bija jādara, un, ja mēs to nedarītu trimdā, tad vispār šī valsts neizskanētu pasaulē. Tagad šāds uzdevums diasporas latviešiem vairs nav, taču diasporas latviešiem ir citi uzdevumi latviešu nācijas kontekstā. Es jau minēju šos identitātes jautājumus, Latvijas atbalsta jautājumus, arī drošības politikas kontekstā ļoti svarīgi, ka latvieši savās mītnes zemēs izdara zināmu politisku spiedienu viņu zemes valdībām, lai tomēr veicinātu Latvijas valsts drošību, ekonomiku u. tml. (..)

Es pateicos jums Latvijas valsts vārdā par šo ilgstošo darbību pirms Latvijas valsts atjaunošanas un par jūsu darbību tagad un nākotnē. Visi kopā mēs veidojam latviešu nāciju un Latvijas valsti.

MĀRIS BRANCIS

Kopš augusta nogales un vēl līdz pat pašam novembra beigām Romana Sutas un Aleksandras Beļcovas muzejā skatāma latviešu mākslas vēsturē sen gaidīta, nozīmīga izstāde, kas vēsta par latviešu mākslinieku skološanos un dzīvi Penzas Mākslas skolā.

Penza atrodas Krievijas vidienē kādus 700 km no Maskavas, vairāk uz Sibīrijas pusi. Tās mākslas skolā 1899. – 1901. gadā bija mācīties Viktors Eglītis, arīdzan Kārlis Liepiņš, vēlāk Jānis Baltgailis, gleznotāja Kārļa Baltgaila brālēns, un pats Kārlis Baltgailis, kuŗš tur iestājās 1911. gadā un kurš to beidza 1917. gadā. Kad sākās karš un fronte tuvojās Rīgai, Rīgas pilsētas mākslas skolu slēdza, tāpēc daļa jauniešu studiju nolūkos devās uz mākslas skolām dziļāk Krievijā cerībā, ka kaŗadarbība vēl viņus neskars. Tolaik ikviena mākslas izglītības iestāde Krievijā bija pakļauta Pēterburgas Mākslas akadēmijai, kas skolas cītīgi kontrolēja, lai tiktu ievērotas noteiktas prasības.

1915. gadā turp devās Jēkabs Kazaks, Romans Suta, Augusts Dirīkis, Voldemārs Tone, Konrāds Ubāns, Kārlis Jochansons, Roberts Sniķeris, Roberts Mačenieks un Augusts Ivans. Diemžēl nekur netiek minēts Jāņa Kalniņa jeb vēlāk pazīstamā rakstnieka Jāņa Sarmas vārds, kuŗš Penzas skolu beidza 1916. gadā kā tēlnieks. Arī Kārlis Siliņš, kuŗš 1915. – 1917. gadā izglitojās šajā skolā.

Pasaulē un Krievijā šajā laikā posījās Pirmais pasaules karš, un

tādēļ dzīves apstākļi studentiem no Latvijas bija neapskaujami. Lūk, ko Konrāds Ubāns kādā vēstulē raksta: “Bet pēc dienas darbiem, kad vēl vakarā turklāt izskalo māgu ar karstu tēju, jūtos tik patikami noguris, ka gribas likties gultā un studēt federes. Atvainojat, es aizmirsos, ne federes, bet dēļus, kuŗi ir apakš sāniem. Mēs te vedam spartisku dzīves veidu. Guļam gandrīz uz dēļiem. No sākuma bija diezgan grūti pierast pie šādas veselības kures, bet tagad nekas. Daži ārsti bija izteikušies, ka maz ēst ir veselīgi. To sportu mēs piekopjam, bet es jūtu, ka pie drusku stiprāka vēja būs grūti noturēties”.

Humors uztur garīgo tonusu, jaunība pārvar visu. Visu atsvēra kopā būšana. Kārlis Baltgailis kādu laiku dzīvoja kopā ar Jēkabu Kazaku, savu Rīgas skolas biedru un draugu, kad, kā viņš atceras, pie viņiem bieži nāca latviešu zēni gan pasēst, gan svarīgus jautājumus pārspriest. Kopīgi svinēti arī 1916. gada Ziemsvētki: “Trūcīga jau bija mūsu eglīte: sakārām dažas svečītes un savas krāsu tūbiņas. Taču jautrības un asprātības netrūka”.

Kārlis Baltgailis turpina: “Mūsu sirdis bija pārpilnas ar iespaidiem, tāpēc nolēmām izdot savu žurnālu – “Četru Vīru Patiesība”. Katram numuram bija paredzēts vēl apakšnosaukums un savs redaktors. Iznāca divi numuri. /../ Katrā no numuriem bija ievietotas ne vien mūsu pārdomas par mākslu, bet arī mēģinājumi literatūras laukā”.

Katru pavasari tika rīkotas audzēkņu izstādes. 1916. gada februārī izstādē ar latviešu jauniešu darbiem bija skatāma vesela siena, kas ieguva īpašu ievēribu publikā.

Latviešu sabiedrība Penzā turējās kopā, ja jaunie mākslinieki viesojās Rozenkalnu ģimenē, kur Jēkabu Kazaku satika 5 – 6 gadus vecais Osvalds Rožkalns, vēlākais latviešu gleznotājs Vācijā, kam

students uz mūžu palika kā augstākā autoritāte mākslā. Par latviešu topošo mākslinieku iespaidu uz sabiedrību izstādē netiek runāts. Tas acīmredzot tāpēc, ka lielākā daļa no viņiem veidoja Rīgas Mākslinieku grupu, kas teica ļoti būtisku vārdu visā latviešu mākslas vēsturē 20. gadsimta 20. – 30. gados un vēlāk arī.

Izstāde Romana Sutas un Aleksandras Beļcovas muzejā nav

pētnieciska, drīzāk tā apkopo vienuviet mākslas speciālistu aprindās zināmo un to atklāj plašākai sabiedrībai. Ekspozīcijas veidotāji savākuši Penzas laika darbus – zīmējumus, gleznas, devuši paskaidrojošus tekstus, tā izglīdotami auditoriju. Un tas ir lieliski, ka varam vienkop apskatīt un pārliecināties, kā no jaunu putnēnu pirmajiem soļiem ar laiku izaug gulbji.

“Trimdas bērnu bērnu” tikšanās

Rīgas Centrālās bibliotēkas plašajā lasītavā 26. septembrī uz tikšanās savus “trimdas bērnu bērnus” bija pulcējusi Astrīda Jansone, lai svinīgi pavadītu ceļā pie lasītājiem savu ceturto grāmatu.

Tikšanās izdevās īpaši sirsnīga, sarunas raisījās, skanēja mūzika, ko atskaņoja Vitolu fonda stipendiātu stīgu kvartets, sarīkojumu

iesākot ar Astrīdas vismiļāko skaņdarbu – Emīla Dārziņa “Melancholisko valsi”. Aicinām jūs, cienījamie lasītāji, ielūkoties fotoreportāžā (foto – Rīgas Centrālā bibliotēka) un iegādāties grāmatu.

Kārlis Cerbulis

Juris Ulmanis

Runā Vita Diķe

Astrīda Jansone

Baiba Rubesa

Mārtiņš Zandbergs

Astrīda Jansone

TRIMDAS BĒRNU BĒRNI LATVIJĀ

“Arvien esmu gandarīts par savu izvēli – dzīvot ar savu ģimeni un strādāt Latvijā. Esmu pateicīgs liktenim, sievai Līgai un vecākiem par ceļu, ko man parādīja, un par atbalstu. Pricējies, ka iznākusi šī lieliskā Astrīdas Jansones grāmata par man līdzīgajiem trimdas bērnu bērniem, kas arī tic Latvijas nākotnei. Lai tā iedvesmo arī citus!”

Matīss Kukainis,
Zvērināts advokāts Latvijā un ASV

IEGĀDĀJIETIES
Latvijas grāmatu veikalos

LĀSMA GAITNIECE

SIBIRIJAS DIENASGRĀMATA.

Novosibirska – 1. daļa

Ikviens ceļojums, lai cik garš tas arī būtu, sākas ar pirmo soli. Tā nav tikai kustība, izkustēšanās no sākuma punkta, bet gan plānošana, kas gandrīz vienmēr aizņem daudz vairāk laika nekā pats brauciens. Taisnības labad jāatzīst, ka ekspedīcija uz Sibīriju raksta autoras pieredzē attāluma ziņā līdz šim ir vistālākā, kādā bijusi iespēja doties.

2019. gada 4. augusta rītā kopā ar nodibinājuma "Fonds Sibīrijas bērni" vadītāju Dzintru Geku un pārējiem brauciena dalībniekiem sēdāmiem aviokompānijas *AirBaltic* lidmašīnā, lai dotos uz Sanktpēterburgu, savukārt Pulkovas lidostā pārsēstos kompānijas "S7" gaisakuģi un ceļotu tālāk uz Novosibirsku – trešo lielāko pilsētu Krievijas Federācijā. Tas ir brauciens, kuŗa garums, rēķinot no Rīgas, mērāms 4256 kilometros. Ja izlemtu braukt ar automašīnu, ceļā būtu jāpavada gandrīz 45 stundas.

Novosibirska bija pirmais punkts, no kuŗa šovasar sākās mūsu ekspedīcija. Lielākajā Sibīrijas pilsētā agrāk bijis milzums deportēto jeb, precīzējot, daudziem izsūtītajiem tā bija starpstacija, pirms turpināt moku ceļu uz to vietu, kur tika nolemts viņus noņemt. Ņemot vērā, ka Novosibirskas Centrālajā stacijā šiem nelaimīgajiem nācās gaidīt daudzas dienas, nedēļas un pat mēnešus, daudzi, nespējami izturēt ārkārtīgi skarbos apstākļus, kā arī ļoti kraso laikapstākļu maiņu, nomira turpat, stacijā. Viņu atdusas vieta, protams, nav zināma. Arī mūsu grupā bija kāds kungs, kuram Novosibirskas Centrālajā dzelzceļa stacijā nomirusi vecmāmiņa.

Krievijas Federācijas trešā lielākā pilsēta šo rindu autoriem bija vieta, no kuŗas sākās Sibīrijas iepazīšana. Novosibirsku tēlaini varētu dēvēt par vārtiem uz to svešādo pasauli, par kuŗu iepriekš nezināju pilnīgi neko. Bija pat neliels satraukums, Sanktpēterburgā pārsežoties nākamajā reisā. Viens no ekspedīcijas dalībniekiem pauda, ka šis lidojums ilgs astoņas stundas, līdz ar to galapunktā nokļūsim pulksten 20 vakarā. Citam gan bija precīzāka informācija, proti, lidojums ilgs vien četras stundas, taču, nolaižoties Novosibirskā, vajadzēs pagriezt pulksteņa rādītājus četras stundas uz priekšu, un tad patiešām būs astoņi vakarā. Savukārt kāda no mūsu komandas dāmām šaubījās, vai patiesi līdz savam pirmās ekspedīcijas dienas galamērķim nokļūsim vien četras stundas, jo tas, pēc viņas domām, nav iespējams.

Pārlidojums tiešām ilga četras stundas, kuŗu laikā mēs cits ar citu iepazīnāmies, mazliet aprunājāmies, kā arī... izbaudījām patiesi gardo maltīti, ko stjuartes pasniedza lidojuma laikā. Krievijas Federācijas aviokompānijas saviem pasažieriem lidojumu laikā vēl aizvien pasniedz uzkodas, dzērienus, piemēram, dabīgu apelsīnu sulu, un nedaudz vēlāk arī kārtīgas pusdienas, neiekasējot papildu samaksu. Mūsu nacionālajai aviokompānijai *AirBaltic* būtu daudz ko mācīties un pārņemt no krievu kolēģu pieredzes – to var apgalvot pavisam nopietni!

Kad nolaidāmies Tolmačevas lidostā, jau pēc izjūtām vien bija skaidrs, ka šeit patiešām jau ir vakars, tātad atliek noregulēt pulksteni. Pirmais iespaids par lidostu radās pozitīvs – plašas, izremontētas telpas, viss tīrs, sakopts, tātad ne sliktāk kā Eiropas valstu starptautiskajās lidostās. Vienīgais, kas mazliet lika pasmaidīt – nedarbojās lidostas lifts, tāpēc no trešā stāva, nesdami savus koferus, kāpām kājām, taču nesteigsimies kritizēt! Kad 31. augusta naktī pēc vairāku stundu kavēšanās, kā iemesls tā arī palika noslēpumā tīts, ar kompānijas *AirBaltic* lidmašīnu no Ze-

citu fabriku vidū pamanīju metalurģijas uzņēmumu, protams, darbojošos... Novosibirska, kaut arī salīdzinoši jauna pilsēta, ir viens no Krievijas rūpniecības un zinātnes centriem. Otrs spilgtākais iespaids saistīts ar sabiedrisko transportu. Tas gan šeit ir mūžvecs, tāpēc mazliet pat baismīgs. Baltijā ar tādiem trolejbusiem un autobusiem vairs sen nebrauc.

Ne mazāka bija interese par vietējiem iedzīvotājiem. Par sibīriešu viesmīlību dzirdēts daudz, galvenokārt gan tikai no filmām. Jāatzīst, ka reālitate atklājās nedaudz cita. Pēc tam, kad iekārtojāmies

Ielu, laukumu un kultūras iestāžu nosaukumi Novosibirskā liek atcerēties bērību pagājušā gadsimta 80. gados. Centrālajai ielai, protams, dots Leņina vārds

Sabiedriskais transports Novosibirskā gan varētu būt mūsdienīgāks

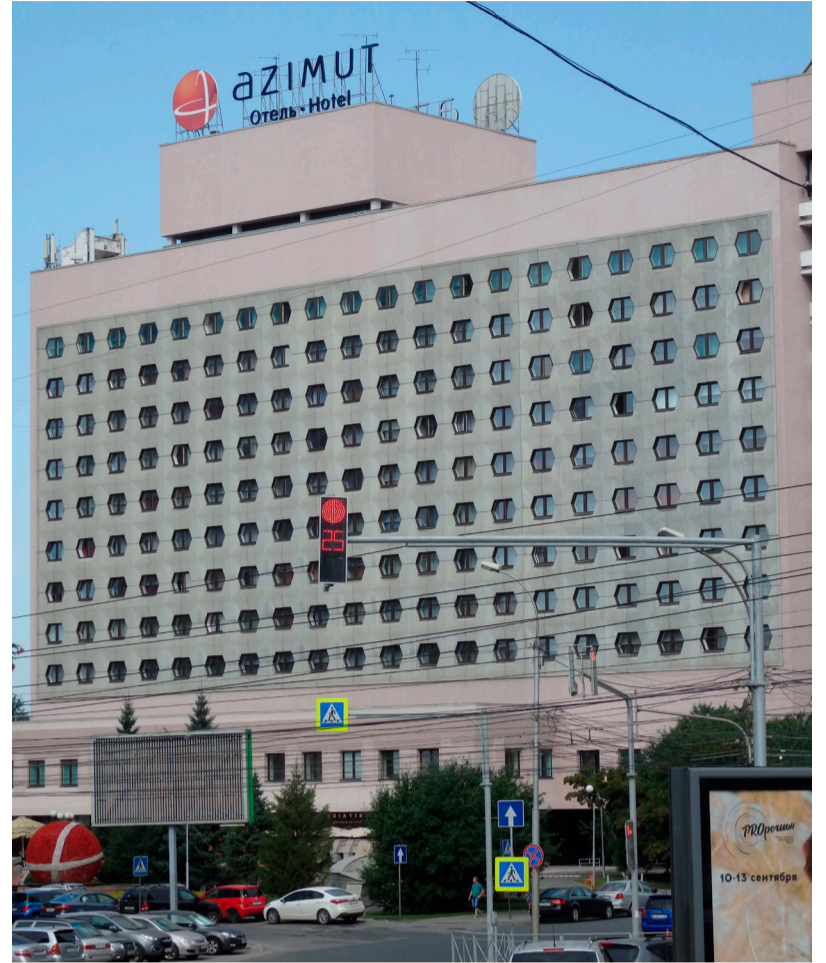
ņēvas ierados Rīgā, lifts bija salūzīs arī mūsu galvaspilsētas lidostā!

Izejot no pasažieru zonas, skatām pavērs košs uzraksts, kas greznoja, šķiet, nesen izremontētas lidostas ēdnīcas ieeju, – *Pelmenisimo*. Pie tās arī tapa pirmās fotogrāfijas Sibīrijā. Lūkojoties caur ēdnīcas stikla sienām, ikviens potenciālais klients var noskatīties, kā gatavo pelmeņus, kuŗu daudzveidīgais piedāvājums bija pārsteidzošs – spēj tikai izvēlēties!

Pie izejas mūs gaidīja speciāli pasūtīts autobuss, ar kuŗu braucām aptuveni stundu uz pilsētas centru, lai iekārtotos viesnīcā "Azimut" Leņina ielā. Caur tā logu pamanīju, ka lidostas ēkas fasādi rotā vairāki lieli uzraksti "Novosibirsk" gan kirilicā, gan ar latīņu burtiem. Savukārt brauciena laikā gūvu pirmos iespaidus par tik tālo, noslēpumaino un absolūti greiziem stereotipiem *apvīto zemi*. Ilgāku laiku braucām pa kādu no industriālajiem rajoniem, kur

viesnīcas istabiņās, ekspedīcijas dalībniekiem bija jādodas kopējās vakariņās uz pirmā stāva restorānu. Nokāpjot lejā, atklājās, ka no Rīgas veiktais pasūtījums vai nu nav nokļuvis pie atbildīgā darbinieka, vai arī gadījies kāda cita ķibe, taču tika apgalvots, ka nekādas par mūsu plānotajām vakariņām nav zināms. Lai kā būtu, pie vakariņām mēs tomēr tikšot. Viesmīle, gados jauna meitene, pamanojot mūsu grupu, nevis nopriecējās, ka restorānā parādījušies apmeklētāji (mēs tajā vakarā bijām vienīgie), bet gan *sataisīja skābu ģīmi*. Jā, īpaši gaidīti netikām vis.

Protams, vakariņās bija Sibīrijas pelmeņi, kas pildīti ar gaļu vai lidaku. Pirms tam uz galda tika liktas dakšiņas, karotītes un īpašos trauciņos arī krējums. Šīs pirmās vakariņas, kaut arī izmaksāja dārgi (aptuveni septiņus līdz 10 eiro par pelmeņu porciju un dzērienu), bija gardas. Dīvaini vien šķita, tas,

2019. gada Sibīrijas ekspedīcijas dalībnieku pirmās naktsmājas – viesnīca Azimut Novosibirskas centrā.

Dižā proletariāta vadoņa vārdā nosaukts arī pilsētas centra laukums un metro stacija

ka, izejot no restorāna uz ielas, jau bija satumsis... Neparastas ir izjūtas, kad dienai tiek nozagtas četras stundas.

Nākamajā rītā uzzinājām, ka vienai no ekspedīcijas dalībniecēm, iespējams, tieši restorānā pazudis naudasmaks. Darbinieki bija atteikušies parādīt video ierakstu, kaut gan novērošanas kameras restorānā bija. Uz to savukārt tika atbildēts, ka tādā gadījumā jāzinauc policija. Nav zināms, kā viss būtu beidzies, taču nākamajā rītā administrācijas darbinieki paziņoja, ka maks atradies. Paldies Dievam, ar visu naudu...

Sēdēdami viesnīcā pie brokastu galda, uzzinājām, ka vairāki no ekspedīcijas dalībniekiem kaut nedaudz Novosibirsku bija paspējuši iepazīt jau iepriekšējās dienas vakarā pēc vakariņām. Tā kā pirmās naktsmājas atradās pilsētas centrā, apmeklēt ievērojamākos apskates objektus nenācās grūti – lielākā to daļa dislocēti tuvu viesnīcai. Vietējie iedzīvotāji, kuŗiem mūsu dāmas jautājušas ceļu, tika raksturoti kā ļoti atsaucīgi, komunikabli un izpalīdzīgi. Tā kā

līdz pulksten 11 bija brīvais laiks, to veltījām nelielai pastaigai pa Novosibirsku arī mēs. Secinājumi tie paši – vietējie iedzīvotāji patiesi ir atsaucīgi un pretimnākoši. Viņus uzrunājot, nebija nekādu problēmu. Savukārt par to, ko šai milzu pilsētā redzējām un atklājām, pavēstīšu nākamajā reizē.

P. S. Ar mērķi kaut mazliet kliebēt potenciālā lasītāja stereotipus par Sibīriju, velos piebilst, ka komforta ziņā pirmā ekspedīcijas diena tālajā zemē ne ar ko neatšķiras no Rietumeiropā vai Viduseiropā piedzīvotā. Viesnīcā mums bija ar visām nepieciešamajām ērtībām nodrošināts numuriņš, savukārt brokastis uzklāts zviedru galds ar plašu piedāvājumu visdažādākajām gaumēm.

Raksta autore pateicas Jūrmalas pilsētas Domei par iespēju strādāt Dubultu Rakstnieku namā, kur tapusi šī publikācija, kā arī Rīgas Tehniskās universitātes E-studiju tehnoloģiju un humanitāro zinātņu fakultātei, īpaši dekānei Marinai Platonovai. Bez RTU atbalsta raksta autoriem doties ekspedīcijā nebūtu iespējams.

Saieta nams – nākamais nozīmīgais posms Likteņdārza izaugsme

Eiropas Parlamenta deputāte, "Kokneses fonda" padomes priekšsēde Sandra Kalniete šodien pēc Pasaules brīvo latviešu apvienības (PBLA) valdes aicinājuma tās gadskārtējā sēdē iepazīstināja latviešu centrālo organizāciju vadītājus ar Likteņdārza attīstību un nākotnes iecerēm.

Sandra Kalniete, "Kokneses fonda" padomes priekšsēde: "Saieta nama uzbūvēšana ir prioritāte Likteņdārza izaugsmei un ļautu pabeigt Likteņdārza iekārtošanu. Esmu pateicīga Amerikas Latviešu apvienībai, ka tā ir atzinusi Likteņdārza Saieta namu par vienu no pirmām kārtām atbalstāmiem projektiem, kā arī ceru, ka Pasaules brīvo latviešu apvienības organizāciju vadītāji un biedri to atbalstīs. Ziedojumi Likteņdārzam ir piemiņas ziedojumi – mūsu vecākiem un vecvecākiem, kuŗu sarežģītie likteņi 20. gadsimtā ir varonības un iedvesmas stāsti?"

Sandra Kalniete PBLA valdes sēdē uzsvēra, ka Saieta nams būs ne vien laikmetīgs no arhitektūras viedokļa, bet arī no ēkas tehniskā izpildījuma, jo iekštelpu apdare ir plānota no dabīgiem materiāliem, ēkai būs dabiskā vēdināšana, zemes siltuma izmantošana un citi tālredzīgi risinājumi.

Saieta nama būvniecība Likteņdārzā uzsākta 2016. gada nogalē, kad ēkas pamatos tika ievie-

tota simboliska kapsula ar vēstījumu nākamajam paaudzēm. Saieta nams iecerēts kā viens no centrālajiem Likteņdārza objektiem, tā projekta autors ir arhitekts Andris Kronbergs un SIA "Arhis Arhitekti". Ēka telpiski veidota kā kalns vai tilta aizsākums, simboliski atainojot Likteņdārza ideju – no pagātnes uz nākotni.

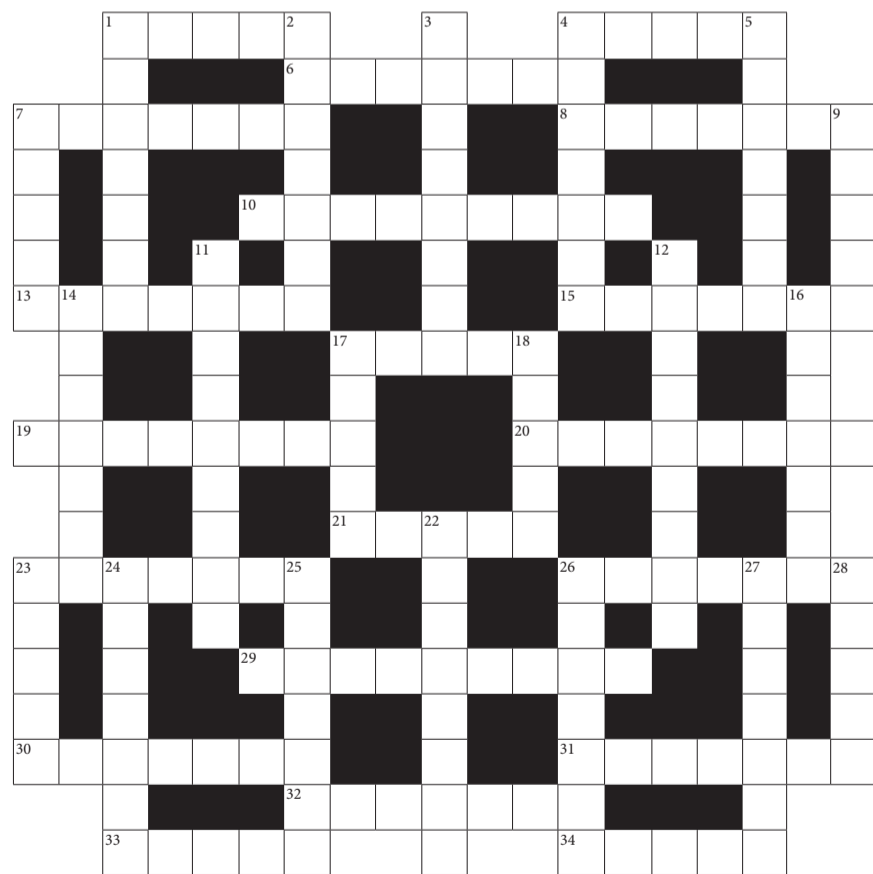
Saieta nama kopējā platība būs 700 m², un tas kļūs par Likteņ-

dārza sabiedrisko centru. Ēkā plānotas divas multifunkcionālas zāles dažādiem pasākumiem, t.sk. konferencēm, koncertiem vai svinībām, kā arī kafējnīca, suvenīru veikals un lūgšanu kapela. Nama jumts tiek veidots kā staigājama platforma – skatu laukums, bet ēkas foajē iecerēta neliela izstāžu zāle un goda siena, uz kuŗas būs iemūžināti visu to cilvēku vārdi un organizāciju nosaukumi, kuŗi ar saviem zie-

Sastādījis KĀRLIS PĒTERSONS

KRUSTVĀRDU MĪKLA

Līmeniski. 1. Silikātu klases minerāls. 4. Gaujas pieteka. 6. Nepareizas. 7. Elektrodzinēja nekustīgā daļa. 8. Fazānu apakšdzimtas putns. 10. Profesija. 13. Abinieks. 15. Mehānikas nozare. 17. Debess ziemeļu puslodes zvaigznājs. 19. Sportisti, kas neģūst no sporta materiālus labumus. 20. Pilsēta Krievijā, Stavropoles novadā. 21. Mongoļu lopkopji. 23. Upe Indoķīnas pussalā. 26. Spāņu konkistadors (1485-

1547). 29. Latviešu dzejnieks (1803-1878). 30. Nezināmi, bez paraksta. 31. Pilsēta Itālijas dienvidos. 32. Priecīgas, liksmas. 33. Taizemes agrākais nosaukums. 34. Angļu polārpētnieks (1868-1912).

Stateniski. 1. Kažokzvēru mednieki Ziemeļamerikā. 2. Vilcienu vagonu kopums. 3. Zirnekļveidīgo klases dzīvnieku kārtā. 4. Viedoklis kāda priekšmeta, parādības, atziņas aplūkošanā. 5.

Nozīmīgi. 7. Aptvert. 9. Latviešu rakstniece (1890-1985). 11. Jūras dievs grieķu mitoloģijā. 12. Laika skaitīšanas sistēma. 14. Meitene ar rudiem matiem. 16. Rauga mīklas cepumi. 17. Suņu šķirne. 18. Īsi, jautra satura priekšnesumi. 22. Uzbrukums ar nolūku nogalināt politisku iemeslu dēļ. 23. Rēzeknes pieteka. 24. Amerikas grifu dzimtas putns. 25. Sena vergturu valsts tagadējās Irākas teritorijā. 26. Amerikāņu astronauts, kas piedalījies pirmajā cilvēka lidojumā uz Mēnesi. 27. Amerikāņu izgudrotājs (1847-1931). 28. Latviešu admirālis (1891-1970).

Krustvārdu mīklas (Nr. 37) atrisinājums

Līmeniski. 3. Potsdama. 5. Lavandas. 9. "Kurzemīte". 10. Artavas. 11. Sirdīga. 14. Atmata. 16. Oderes. 17. Klosteris. 18. Paniņas. 20. Debates. 24. Reduktori. 26. Šķēmi. 27. Skauti. 28. Asteres. 30. Rieksts. 31. Terapeits. 32. Slaveņas. 33. Taburete.

Stateniski. 1. Talmas. 2. Kvarta. 3. Pikantas. 4. Turīgas. 6. Dividende. 7. Saspiest. 8. Vendeta. 12. Ikosaedrs. 13. Garderobe. 15. Aktieri. 16. Osmanis. 19. Andromēda. 21. Liķieris. 22. Akcents. 23. Satiksme. 25. Matrice. 28. Antena. 29. Skalbe.

dojumiem atbalstījuši Likteņdārza tapšanu.

Likteņdārzs ir unikāla, par ziedojumiem veidota piemiņas vieta, kas pēc pasaulē pazīstama Japānas ainavu arhitekta Šunmjo Masuno (*Masuno Shunmyō*) projekta top uz salas Daugavā pie Kokneses. Likteņdārza pēctecībai 2018. gadā Saeimā pieņemts īpašs Likteņdārza likums.

Likteņdārzs veidots kā gaišas atceres dārzs, kur svinēt latviešu tautas izturību un gara spēku, tas

veltīts visiem latviešiem, kuŗi 20. gadsimtā gājuši bojā vai cietuši svešu varu dēļ. Dārzs apvieno izcilu kultūrainavu, arhitektūru ar Kokneses pussalas dabas un Daugavas krāšņumu. Likteņdārza attīstībai ziedojusi tūkstošiem Latvijā un ārvalstīs dzīvojošo tautiešu un desmitiem uzņēmumu. Ik gadu Likteņdārzā apmeklē 70 000 – 100 000 viesu, no kuriem aptuveni 30% ir bērni un jaunieši.

Uz salas Daugavā pie Kokneses top Likteņdārzs – gaišas atceres vieta, kur svinēt latviešu tautas izturību un spēku. Tas ir arī Tavas ģimenes un dzimtas Likteņdārzs, veltīts visiem latviešiem, kas 20. gadsimtā gājuši bojā vai cietuši svešu varu dēļ.

Likteņdārzs top kopdarbībā un par ziedojumiem, tā atbalstītāju skaits jau pārsniedz 500 tūkstošus.

Mūsu nākamais lielais kopdarbs — uzcelt Saieta namu!

Palīdz! Ziedo!

Nodibinājums "Kokneses fonds"
Adrese: Lāčplēša iela 75B, Rīga, LV-1011, Latvija
info@koknesesfonds.lv

Ziedojumiem EUR:
AS "Citadele banka"
Konts: LV94PARX0015211160001
SWIFT: PARXLV22

Starpniekbanka ziedojumiem USD:
USA CITIBANK, N.A., NEW YORK
Konts: 36392149
SWIFT/BIC: CITIUS33

Vairāk informācijas
www.liktendarzs.lv

SĒRAS

Veļu laikā pēc gaŗa mūŗa Aizsaulē devusies mūsu redaktore Ligitas mamma, ilggadēŗa skolotāŗa LŪCIJA PASTE. Skumju dienās esam kopā ar Ligitu. Līdzjutība arī citiem radniekiem.

Brīvās Latvijas un Laika kollēŗas

Jel neraudiet – mans sāpju ceļš ir galā,
Es upei melnajai nu pāri jau...
Es dūsu klusā nemirstības salā,
Kur cieŗanu un sāpju vairāk nav.
(K. Skalbe)

Mūsu patiesa līdzjutība Ligitai Kovtunai,
māti LŪCIJU zemes mātei atdodot.

Māra un Guntis Libeki

Izsakām visdziļākās līdzjutības apliecinājumus
mūsu mīļajai Ligitai Kovtunai,
latvieŗu laikraksta "LAIKS" redaktorei,
māti mūŗībā aizvadot.

Patiesā cieņā,
PBLA valde un tās dalīborganizācijas

NEKROPOLE

PERSONU, NOTIKUMU UN KĀPU KULTŪRVĒSTURISKA ENCIKLOPĒDIJA

Aicinām atbalstīt virtuālo enciklopēdiju
Nekropole.info
arī materiāli, veicot mērķa ziedojumus.
Šis ir unikāls projekts, kuŗam nav analoga pasaulē.
Mēs tveŗam pasaules aizejoŗo vēsturi, par centrālo asi,
ap kuŗu viss grieŗas, liekot Latviju.
Tas varbūt ir ambiciozi, bet – kuŗš gan darīs, ja ne mēs paŗi?!

www.nekropole.info!

ZIŅAS	BIZNESĀ PORTĀLS NOZARE.LV	ARHĪVS	APSKATI
PR SERVICE	MEDIJU MONITORINGS	TULKOJUMI	FOTO UN VIDEO

Marijas iela 2, Rīga, LV – 1502
marketing@leta.lv
+371 – 672 225 09
www.leta.lv

LETA
nacionālā informācijas aŗentūra

Brīvā Latvija

reklāmas cenas Latvijā

Cena – 1,15 eiro
par cm² ierāmējumā
Atlaides par reklāmas
publicēŗanas bieŗumu:

- Atkārtojot vienu un to paŗu reklāmu 2 reizes, paredzēta atlaide 10 % apmēŗā no parastās cenas.
- Atkārtojot vienu un to paŗu reklāmu 3 reizes, – 15 % no parastās cenas.
- Atkārtojot vienu un to paŗu reklāmu 4 reizes un vairāk, – 20 % no parastās cenas.
- PRIVĀTSLUDINĀJUMIEM: 0,60 eiro par 1 cm² ierāmējumā.
- SĒRU SLUDINĀJUMS: NB! 60 eiro

Pasta adrese:

Ģertrūdes iela 27
Rīga, LV – 1011

Tālrūnis + 371 67326761

Tālrakstis +371 67326784

Darba laiks:

Pirmdien – 9-17

Otrdien – 9-17

Piektdien – 9-13

BRĪVĀ LATVIJA

Latvijas reŗ. nr. 1144.
Rietumeiropas latvieŗu laikraksts,
iznāk sestdienās, 48 reizes gadā.

Redaktore: Līgita Kovtuna
Brīvā Latvija redakcija: Ģertrūdes iela 27, Rīga,
LV-1011 (Darba laiks P.O: 9-17, Pk.: 9-13)
Tālr (redakcija) +371 67326761, +371 29439423,
Tālrakstis: +371 67326784.
e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv

Administrācija: Sarmīte Janovskis (admin.)
Lilac Cottage, 18 Lauds Road, Crick Northants.
NN6 7TJ. Tālr. 01788823438, fakss 01788822441.
Kārto visas sēru un citu sludinājumu maksas;
pieņem Rietumu abonementus, izņemot
Vācijas un Zviedrijas.

ABONEMENTA MAKSA:

Brīvās Latvijas digitālo versiju
varat pasūtīnāt tāpat kā līdz šim.

- par 12 mēn. (48 nr.) EUR 55 (550 SEK)
- par 6 mēn. EUR 30 (300 SEK)
- 1 nedēļu EUR 2 (20 SEK)

To varat izdarīt caur Brīvās Latvijas mājaslapu: <http://www.brivalatvija.lv/abone-internet>.
Izdrukājot iespējama krāsaina versija.

Tiem Brīvās Latvijas lasītājiem, kuŗi tomēr vēlas lasīt avīzi drukātā versijā, piedāvājam pasūtīnāt Amerikas latvieŗu avīzi Laiks – tie paŗi 48 numuri gadā, 20 lappuses, to skaitā 8 lpp. tās pašas, kas kopŗ 2001. gada bijuŗas kopīgas abām avīzēm.

Iespēja saņemt Laiku pa gaisa pastu no ASV.

- par 6 mēn. – EUR 186
- pa parasto pastu no Latvijas – 6 mēn. EUR 86

Ik gadu dāvanā – Laika Mākslas kalendārs!

Samaksa: naudu ieskaitot SIA VESTA-LK kontā: AS SEB banka, kods UNLALV2X, nr.: LV80UNLA0050016243516, ar piezīmi LAIKS un norādot vārdu, uzvārdu un adresi.

Latvieŗu organizāciju un privātie sludinājumi maksā EUR 6,- par 10 mm augstu viensleŗīgā platumā aizņemtu telpu. Sēru sludinājumi (10,6 cm x 7 cm) EUR 60,-
Komerālie sludinājumi EUR 12 par 1 sleŗas cm. Atlaides atkārtojām reklāmām.

Ar autora vārdu, iniciāļiem vai segvārdu parakstītos rakstos izteiktās domas nav katŗā ziņā arī redakcijas domas. Par līdzstrādnieku honorāriem nepiecieŗama iepriekŗēja vienoŗanas. Par publikācijās minēto faktu precizitāti atbild autors.

Lūdzam ziedojumus iemaksāt:

Biedrības Laiks-BL kontā – SEB Banka, nr.: LV60UNLA0050018705154, vai, sūtīt naudu vai čekū Brīvās Latvijas atbalstam mūsu pārstāvei Sarmītei Janovskis, Lilac Cottage, 18 Lauds Road, Crick, Northants, NN6 7TJ.

IN MEMORIAM

Latvijas draugs Aizsaulē

Pagājuŗās nedēļas nogalē saņēmu kādu vēstuli no Prāŗas. Neizpratu, kas to sūtījis, bet, aploksni atverot, viss kļuva skaidrs: to bija atsūtījuŗas mana labā drauga profesora Radegasta Paroleka meitas. Vēstulē bija ziņa, ka profesors devies mūŗības laukos un viņu Prāŗā apbedīs 24. septembrī. No dzīves aizgājuŗi viena no spilgtākajām un eruditākajām personībām zinātnē un kultūrā, labs mans draugs un pelnīti var sacīt – Latvijas draugs. Viņŗ no dzīvoja gaŗu, skaistu mūŗu, reti kādam tā izdodas: profesoram aizejot bija deviņdesmit deviņi gadi. Diemŗēl simtu Radegasts nepiedzīvoja, bet pa dzīves ceļu viņŗ gājis droŗi un stingri, un atkal un atkal saņēmu kādu viņŗ uzrakstītu vai ķechu valodā pārtulkotu grāmatu, cieņā man ir viņŗ 2001. gadā iznākusi grāmatā *Les duŗi*, kas ir vēŗā ņemama latvieŗu dzejas antoloŗija ķechu valodā.

Jā, Radegasts Paroleks runāja brīniŗķi labā latvieŗu valodā, un pirms daudziem, daudziem gadiem mani sagaidīja pārstiegums: Latvijas Zinātnu akadēmijas augstceltnes 13. stāvā, sasveicinoties ar profesoru, izdzirdu latvieŗu valodu, taču arī visa tālākā saruna ritēja teicamā latvieŗu valodā. Vai tas nav brīnums? – Atbrauc profesors no Prāŗas un runā latviski! Vēlāk pie manis samēŗā bieŗi atnāca Paroleka vēstules, bet – kā arvien – rakstītas latviski. Un tā pamatā ir kāda

liktenīga sagadiŗanas: viņŗ māte Dagmāra Salmiņa bija Rīgā dzimusi latvietē, pēc Pirmā pasaules kaŗa nokļuvusi Prāŗā, apprecējusies ar kaŗa gaitas izstaigājuŗu, staltu ķechu puisi, kuŗŗ drīŗ pēc atgrieŗšanās Ģechijā miris, un 1926. gadā aizsaulē devusies arī Radegasta māte. Tobrīd puika, kā to var labi saprast, vēl latviski nerunāja. Latvieŗu valodu zēns apguva tikai seŗdesmitajos gados, jo – ja jau latviski runājuŗi māte – kā gan lai viņŗ nesekotu mātes tradīcijās? Tā bija sena un cildināma parādība! Mūŗdienās āŗzemēŗ dzīvi uzsākuŗie bērni savu mātes valodu nereti aizmirst.

Kontakti ar Radegastu Paroleku turpināja nostiprināties, viņŗ aicināja mani uz Prāŗu, lai studentiem lasītu lekciju par latvieŗu literāturu, pēc tam tikāmieŗ ar profesora grāmatām piekrautajā dzīvoklī, viņŗ tur man izrādīja savus tulkojumus: vispirms bija Rainis, kuŗa pirmo dzejoli Radegasts bija pārtulkojis jau 1965. gadā, bet pēc 12 gadiem parādījās Kāŗļa Skalbes pasakas, Andreja Pumpura "Lācplēŗis", latvieŗu dzejnieču mīlas lirika. Tad – gadu pa gadam – saņēmu grāmatas ķechu valodā, 2001. gadā pienāca viena, kas saucās *Lotyŗska literatura*, bet no visām man vistuvākā ir latvieŗu dzejas tulkojumu krājumus *Les duŗi*.

Bija iesācies 21. gadsimts, sveicīni no profesora pienāca regulāri, un manā atmiņā viņŗ palīcis kā spīrgts, darbīgs cilvēks. Kad

biju Prāŗā, Paroleka sieva bija jau mirusi, viņŗ atvainojās, ka nevar mani pacienāt, bet pēc tam viņŗ staltā gaitā aizsloŗoja uz kādu ēdnicu, ēŗ gatavoŗana nebija viņŗ stiprā puse. Viņŗ dzīves pamattēma bija: radīt, sargāt un kopt ķechu literāturu, allaŗ tajās ievījot arī latvieŗu autoru darbus. Profesora draudzība ar latvieŗu kulturu izpaudās un sevi apliecināja arī citādi: viņŗ rūpējās un gādāja, un – lai interese par latvieŗu literāturu un valodu neapsīktu, viņŗ bija kā pēcteci izaudzinājuŗis vēl vienu jaunu puisi – Pāvelu Œollu, kuŗŗ arī teicami pārvalda latvieŗu valodu, un vairāki arī viņŗ darbi saistīti ar

latvieŗu kulturu. Viņŗ ilgus gadus Prāŗā, Kāŗļa universitātē, vadīja studentu grupu, kas mācījās latvieŗu valodu un gribēja iepazīt mūsu literātūras spilgtākās personības.

Iznāca interesanta sakritība: dienu pēc profesora Padegasta Paroleka bērēm mēŗ ar Pāvelu tikāmieŗ Rīgā, sēdējam, pārrunājam literātūras un dzīves problēmas, un radās sajūta, ka dziļas un nozīmīgas garīgas strāvas var turpināties no paaudzes paaudzē. Un ar cieņu pieminējam profesoru Radegastu Paroleku. Viņŗ aizgājis. Paliek gaiŗas atmiņas.

Viktors Hausmanis

Laikraksts

BRĪVĀ LATVIJA

JOPROJĀM INFORMĒ, IZGLĪTO, IZKLAIDĒ

Jaunākā informācija arī mūsu sociālajos tīklos:

www.facebook.com/brivalatvija
www.twitter.com/briva_latvija

www.brivalatvija.lv

SPORTS

SPORTS

(Turpinājums no nr. 37)

IAAF World Athletics Championships
DOHA2019
بطولة العالم للالعاب القوى - الدوحة

MŪSU SPORTISTIEM
AUGSTĀKĀ VIETA – 17.

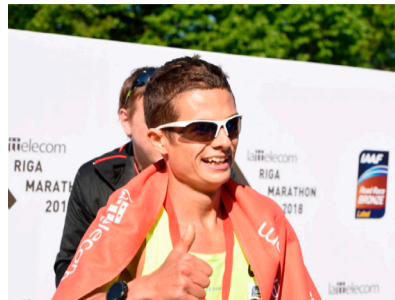
Latvijas šķēpmetēji **Gatis Čakšs** un **Rolands Štrobinders** sestdien Dohā, pasaules čempionātā vieglatlētikā, pamatsacensībām nekvalificējās. Čakšs sacensībās kvalifikācijas A grupā pirmajā mēģinājumā šķēpu raidīja 79,94 metru tūlumā, grupā ieņēma astoto, bet kopvērtējumā – 21.vietu. Otrais mēģinājums Latvijas šķēpmetējam nebija sekmīgs, bet trešajā viņš šķēpu raidīja 79,63 metru tūlumā.

Štrobinders B grupā šķēpu meta 81,09 metru tūlumā, grupā ieņēma desmito vietu, bet kopvērtējumā bija 17. vietā. Labākais šķēpmetējam bija pirmais mēģinājums, otrajā viņš iespēja 80,60 metrus un trešajā – 79,51 metru. Kvalifikācijas normatīvs šķēpmetējiem bija 84 metri, bet 12. labākais rezultāts bija 82,26 metri. Čakšs šosezon šķēpu bija metis 83,72 metru tūlumā, bet Štrobinders sasniedzis 83,15 metrus, kas gada griezumā viņiem deva 23. un 27. vietu. Sezonas līderis ar 90,61 metru ir Igaunijas rekordists Magnuss Kirts, bet lietuvietis Matusevičs metis 89,17 metrus.

Čakšs ir pasaules čempionāta debitants, bet Štrobinders meistarsacīkstēs piedalījās trešo reizi. Iepriekšējās divās viņš nesasniedza 80 metru atzīmi un nepārvarēja kvalifikāciju.

Latvijas vieglatlētikas garo distanču skrējējs **Dmitrijs Serjogins** Dohā pasaules čempionātā izcīnīja 48. vietu. Serjogins finišēja pēc divām stundām un 24 minūtēm, par vienu minūti un vienu sekundi labojot savu šīs sezonas labāko rezultātu.

Dmitrijs Serjogins

Finisēja 55 maratonisti. Skrējienam nepabeidza 18 sportisti. Pēc 18 gadu pārtraukuma uzvarēja kāds no Etiopijas skrējējiem, pirmais finiša līniju šķērsoja Leliss Desiss – 2.10:40.

Ar sacensībām maratonā beidzās pasaules čempionāts vieglatlētikā, kurā startēja 12 sportisti no Latvijas. Šoreiz mūsu rezultāti, salīdzinot ar iepriekšējiem čempionātiem, ir stipri viduvēji. Nevienš Latvijas pārstāvis neiekļuva starp desmit labākajiem, par tā dēvēto olimpisko sešnieku nemaz nerunājot. Augstākā Latvijas vieglatlētu izcīnītā vieta ir 17., ko izcīnīja šķēpmetējs Rolands Štrobinders (81,09). Soļotājs Ruslans Smolonskis tika diskvalificēts. Sporta draugiem labā atmiņā ir Luras Ikaunieces izcīnītā bronzas medaļa septiņcīņā 2015. gadā Pekinā. Viņa savainojuma dēļ atteicās no startiem Dohā, domājot par Olimpiskajām spēlēm nākamgad Pekinā. Ateramies arī Inetas Radēvičas sniegumu Dienvidkorejā (Tegu) – sudrabs tāllēkšanā ar 6,76 m. PSRS laikos – 1983. gadā – pie bronzas medaļas šķēpa mešanā tika Dainis Kūla.

PIRMĀ LATVIETE
NOSKRIEN VĒSTURISKO
246 KILOMETRU
SPARTATLONU

Ultragaro distanču skrējēja Sigita Vāce noskrēja Grieķijas vēsturisko Spartatlonu, 246 kilometrus no Atēnu Akropoles līdz Sparta karaļa Leonīda statujai 27. – 28. septembrī veicot atvēlētajā 36 stundu sacensību kontrolaika (34:54:30). Viņa kļuvusi par pirmo Latvijas sievieti, kas finišējusi vienās no ekstremālākajām sacensībām pasaulē.

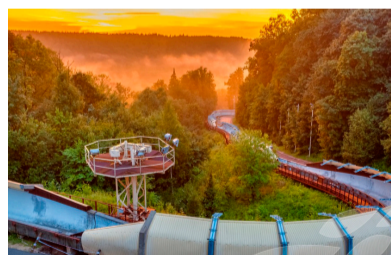
Sigita Vāce naktī pieveic kalnu pāreju ceļā uz Spartu

Lai startētu vēsturiskajā 246 kilometru Spartatlonā, jāizpilda kāds no normatīviem un jāpaveicas loterijā uz 400 dalībnieku vietām, vai arī jāasniedz augstvērtīgs rezultāts, kas dod iespēju startēt Grieķijā bez izlozes. Pēc pusgadu ilgās gatavošanās 27. septembrī uz starta līnijas Atēnu Akropolē stājās 49 valstu 377 dalībnieki, kuri cerēja pa 2500 gadu senā Feidipiāda pēdām nokļūt līdz karaļa Leonīda statujai Spartā. Skrējēju vidū bija divi Latvijas pārstāvji – pieredzējušais Vilnis Pleite un debiantante Sigita Vāce, pa vienam lietuvietim un igauņim, kā arī virkne elites skrējēju, tostarp pasaules rekordists 100 jūdzes Začs Biters no ASV. Dalībnieki 37. reizi notiekošajā skrējienā bija ieradušies arī no Austrālijas, Japānas, Argentīnas, Meksikas, Taivānas, Honkongas, Makao, Korejas, Paragvajes, Filipīnām, Singapūras, Dienvidāfrikas un Vjetnamas. Rītausmā pa Atēnu ielām skrejienu iesāka 64 sievietes. Vilnis Pleite pēc 100 kilometru veikšanas izstājās – pārāk grūti.

UZSĀKTI TREIŅI
SIGULDAS TRASĒ

3. oktobrī atklāta bobsleja un kamanīņu trases "Sigulda" jaunā sezona. Treiņus uzsākuši 15 kamanīņu sporta pārstāvji no Ķīnas, kuriem visa mēneša garumā pievienosies vēl vairāki komandas biedri skeletonisti.

Ceturtdien treniņus uzsāka arī Latvijas izlases sportisti. Drīzumā treniņus uz ledu uzsāks arī kamanīņu sportisti un skeletonisti no Ukrainas, Gruzijas, Polijas, Šveices, Krievijas un citām valstsvienībām.

Siguldas trase rudens "zelta"

"Tā kā skaitliski lielā Ķīnas kamanīņu un skeletoņa komanda izrādīja interesi par mums, pielāgojoties viņiem, treniņus trasē uzsākām ātrāk nekā iepriekšējos gados. Trases treniņu grafiks ir sprints un sportisti novērtē ne tikai trases sniegtās iespējas ar mākslīgā ledu starta estakādi, bet arī iespēju trenēties Siguldas Sporta centra smagatlētikas zālē. Savukārt mums tas dod iespēju kvalitatīvi sagatavoties gaidāmajām starptautiskajām sacensībām," stāsta bobsleja un kamanīņu trases "Sigulda" direktors Dainis Dukurs.

DAMBRETE

Latvijas labākais dambretists Guntis Valneris pasaules čempionātā simtlauciņu dambretē Kotdi-

Mīlais papa, mīlais opa,
ko daudzi pazīst kā
Minsteres latviešu skolotāju
un latgaliešu dzejnieku

Albertu Spoguļi!

Sveicam lielajā 95 gadu jubilejā
un priecājamies, ka svētku reizē
esam visi kopā ar Tevi!

Tava ģimene – no tuvienas un tālienes

Minsterē, 2019. gada 9. oktobrī

vuāras pilsētā Jamasukro pēdējā partijā spēlēja neizšķirti un ieguva bronzas medaļu, izcīnīdams 27 punktus. 27 punktus sakrāja arī Ķīnas dambretists Jimins Paņs, kurš pēdējā kārtā ar baltajiem apspēlēja mājinieku Pani Žaku Aku un apsteidza Valneri pēc labākiem papildrādītājiem. Ceturtais ar 25 punktiem finišēja nīderlandietis Jans Grūnendeiks. Valneris 19 kārtās astoņas reizes uzvarēja un 11 partijas nospēlēja neizšķirti.

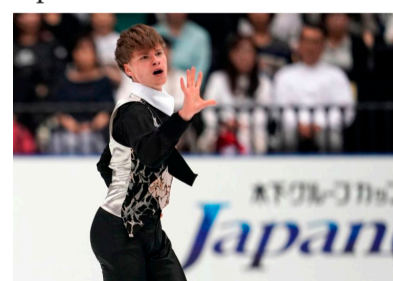

Guntis Valneris (pa labi) spēlē ar pasaules čempionu Aleksandru Georgijevu

Pasaules čempiona tronis Kotdivuārā bija vakants, jo nu jau pasaules eksčempions nīderlandietis Roels Bomstra turnīrā nepiedalījās, priekšroku dodot fizikas studijām. Par pasaules čempionu kļuva Krievijas dambretists Aleksandrs Georgijevs.

DAIĻSLIDOŠANA

Latvijas vadošais daiļslidotājs **Deniss Vasiļjevs** Eiropas komandas sastāvā izcīnīja pirmo vietu starptautiskās sacensībās "Japan Open".

Deniss Vasiļjevs

Eiropas komanda, kurā bez Vasiļjeva un Krievijas daiļslidotājam startēja arī spānis Havjers Fernan-

dess, tika pie 614,73 punktiem. Otro vietu ar 602,16 punktiem guva Japāna, bet trešā ar 593,42 punktiem bija Ziemeļamerika.

KARATĒ

Latvijas karatists **Kalvis Kalniņš** Maskavā izcīnīja bronzas medaļu karatē premjerlīgas posmā. "Kumite" grupā svara katēgorijā līdz 60 kilogramiem Kalniņš no pirmās kārtas bija brīvs, bet otrajā ar 8:7 pārspēja Uzbekistānas karatistu Sadridīnu Sajmatovu, kamēr trešajā kārtā tika piedzīvota neveiksme 3:5 pret Ziemeļmaķedonijas sportistu Emilu Pavlovu.

Pavlovs uzvarēja apakšgrupā, tādējādi Kalniņš tika pie iespējas cīnīties gandarījuma turnīrā, kurū sāka no otrās kārtas. Gandarījuma turnīrā viņš ar 3:0 pārspēja spāni Matiasu Gomesu-Garsiju un ar 4:0 uzveica brazīlieti Duglasu Broši, bet bronzas dueli ar 1:0 tika pārspēts itālis Andželo Kresčenco.

TENISS

Latvijas tenisists **Mārtiņš Podžus** Zviedrijas pilsētā Fālunā kļuva par Starptautiskās tenisa federācijas (ITF) M25 turnīra uzvarētāju. Podžus, kurš pasaules rangā ieņem 488. vietu un šajā turnīrā bija izlikts ar piekto numuru, finālā ar 5:7, 6:3, 6:2 pieveica Fālunā ar astoto numuru izlikto somu Patriku Niklasu Salminenu, kurš rangā ir 560. vietā.

Mārtiņš Podžus

Par uzvaru turnīrā Latvijas tenisists nopelnījis 20 ATP ranga punktus.

P. Karlsons

PAZIŅOJUMI

ANGLIJA

Straumēnu jauktā koŗa koncerts 27. oktobrī plkst. 15 Zviedru zālē, "Straumēnos", *Catthorpe Manor, Catthorpe, Leics. LE17 6DF*. Pēc koncerta kafijas galds un loterija. Ieeja £10. Visi mīļi aicināti!

VĀCIJA

DIEVKALPOJUMI

Frankfurtē pie Mainas, Emmaus draudzes baznīcā, *Alt-Eschersheim 22, Frankfurt-Eschersheim* dievkalpojums 8. decembrī plkst. 14. Dievkalpojums vadīs mācītājs Rolands Eimanis. Pēc dievkalpojuma – kopīgs kafijas un tējas galds Draudzes namā. Informācija par dievkalpojumiem atrodamā arī Frankfurtes Latviešu biedrības mājaslapā: <http://frankfurt-latvieši.lv/dievkalpojumi>.

Memmingenā, Kristus baznīcā, *Dunantstr. 8, svētdien, 13. oktobrī*, plkst. 11.15 Pļaujas svētku dievkalpo-

jums. Māc. Elmārs Ernsts Rozītis. Sekos kafijas galds draudzes namā.

Oldenburgā, Ohmstedes baznīcas draudzes namā, *Butjadinger Str. 59, 20. oktobrī* plkst. 11 dievkalpojums ar dievgaldu un bērnu kristībām. Kalpo diak. L. Urdze, pie ērģelēm Dr. A. Rosenbergs. Pēc dievkalpojuma kafijas galds.

Bekhofas latv. baznīcā (*Am Beckhof 44, Bielefeld*), 27. oktobrī plkst. 14.30 dievkalpojums ar dievgaldu. Kalpo diak. L. Urdze. Pēc dievkalpojuma kafijas galds draudzes namā.

307.lv

Sludinājumus un reklāmu laikrakstā iesniedz ērti arī no sava tālrunā!